اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

یکشنبه • ۲۱ فروردین ۱۴۰۱ • ۸ رمضان ۱۴۴۳ • ۱۰ آوریل ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۸۱۶ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان

فولاد مبارکه در مسیر توسعه دانش بنیان ها

فولاد مبارکه به‌عنوان یک صنعت بزرگ به‌دنبال نقش‌آفرینی موثر در حوزه دانش‌بنیان است. صنایع بزرگ در اقتصادهای بزرگ جهان همواره پیشران، لکوموتیو و موتور محرکه اقتصاد هستند. فولاد مبارکه یکی از صنایعی است که به‌خوبی می‌تواند در پیشرانی توسعه و رشد اقتصاد کشور نقش ایفا کند و این حرکت رو به جلوی صنایع بزرگ، قطعا منجر به حرکت صدها صنعت کوچک و بزرگ در کشور خواهد شد.

۴

زمین همچنان دهان باز می کند!

زمین همچنان بیخ گوش مسیر ریلی پرتردد تهران- مشهد دهان باز می‌کند و وعده‌های سال‌های گذشته هیچ‌یک تا امروز به فرجام مطلوبی نرسیده است.بخش‌های قابل‌توجهی از کشورمان به‌ویژه در نوار مرکزی ایران سال‌هاست که به‌طور جدی درگیر پدیده «فرونشست زمین» شده است و نگرانی‌ها برای تشدید اوضاع دلهره‌آور این پدیده هر روز بیشتر می‌شود.

۶

دلایل حوادث معدنی زیر ذره بین «روزگار معدن»

استانداردهای ایمنی بوی کهنگی می دهد

۳

عکس: روزگار معدن

سرمقاله

سرزمین میلیاردرهای بی‌پول

ناصر بزرگمهر
nbozorgmehr@yahoo.com
به نام او که هرچه بخواهد همان می‌شود

یکی در دنیای مجازی نوشته:

چرا جدیدا کسی صدایش در نمی‌آید؟

چرا کسی به این تورم اعتراض نمی‌کند؟

چرا کسی درباره این مالیات‌های بی‌ربط نمی‌نویسد؟

چرا نمایندگان مجلس در سرزمین نفت و گاز و طلا و معدن، همه هزینه‌ها را بر دوش مردم گذاشته‌اند؟

چرا اعضای شورای شهر، هر سال با زورگویی شهرداری‌ها همراه می‌شوند و فکر می‌کنند وظیفه‌شان فقط تصویب ۲۰، ۳۰ درصد افزایش قیمت‌ها است؟

چرا هیچ کس از این وضعیت ناراحت نیست؟

یکی دیگر به او به طنز پاسخ داده که داداش دیگه کسی نباید هم به این وضعیت اعتراض بکند، چون ما یک ملت میلیاردر شده‌ایم و همه از این وضعیت به چند دلیل راضی هستیم.

۱ـ برای اینکه قیمت دوچرخه درب‌وداغون بچه‌مون بیشتر از ۱۰ میلیون تومان شده است.

۲ـ برای اینکه نرخ موتورسیکلت درب‌وداغونی که داشتیم بیشتر از ۱۰۰ میلیون شده است.

۳ـ برای اینکه برای پراید ۲۰۰ میلیون تومانی صف می‌کشیم، چون امیدواریم بتوانیم آن را ۳۰۰ میلیون بفروشیم.

۴- برای اینکه فقرا دوست ندارند طلا ارزان بشود و النگوی ارث مادر و حلقه عروسی‌شان ارزان بشود و دلال‌ها هم نمی‌خواهند سکه‌های گاوصندوق‌شان کم شود.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

توسعه صنعت فولاد در بیراهه

۴

تیترهای روز

قوانین ایمن سازی معادن ناقص هستند

۷ آوریل برابر با ۱۸ فروردین، روز جهانی بهداشت نام دارد. سازمان جهانی بهداشت به مناسبت این روز و با هدف افزایش توجه و آگاهی مردم نسبت به اهمیت بهداشت، تلاش‌هایی را ترتیب می‌دهد. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که ارتقای سطح سلامت عمومی حتی زیربنای فعالیت‌های اقتصادی و توسعه اجتماعی نیز به‌شمار می‌رود. توجه به بهداشت و سلامت در حوزه‌های کاری اهمیت بیشتری دارد. فعالیت در هر بخشی با خطراتی همراه است اما این خطرات در برخی مشاغل همچون بخش معدن و صنایع معدنی به‌مراتب پررنگ‌تر هستند، تا جایی‌که هر ساله شاهد بروز حوادث در بخش معدن و صنایع معدنی هستیم که سلامت کارکنان این بخش را تهدید می‌کند. درنتیجه شاخصه‌های ایمنی، بهداشت و همچنین ارتقای سطح امنیت محیط کار باید بیش از پیش موردتوجه قرار گیرد.

۷

هزینه معدنکاری در مدار افزایش

۵

روزگار معدن

اخبار

۲

یکشنبه
● ۲۱ فروردین ۱۴۰۱
● ۸ رمضان ۱۴۴۳
● ۱۰ آوریل ۲۰۲۲
● سال پنجم ● شماره ۸۱۶

سرمقاله

سرزمین میلیاردرهای بی‌پول

ادامه از صفحه اول

۵ـ برای اینکه صرافی‌ها ریال‌ها را دلار کردند و بانک مرکزی ناراحت می‌شود که همکارانش که بازنشسته و شاغل و شریک صرافی‌ها شده‌اند، سرمایه‌شان کاهش پیدا کند.

۶ـ برای اینکه سهامداران مرتب دعا می‌کنند که باران ارزانی نیاید و گرانی بیشتر بشود تا آنها سود بیشتری به‌دست بیاورند.

۷ـ برای اینکه یک زمین ارث پدری در فلان ده داشتند که کسی مجانی هم روی آن کشت نمی‌کرد و حالا برای ویلاسازی وسط جنگل و بیابان و کوهستان فرقی نمی‌کند؛ چند میلیارد به او می‌دهند.

۸ـ برای اینکه ۳۰ سال قبل یک آپارتمان فسقلی از تعاونی اداره به‌صورت قسطی ۴،۳ میلیون تومان خریدند که حالا آن را میلیاردی می‌خرند.

۹ـ برای اینکه قیمت یخچال، اجاق گاز، فریزر، تلویزیون، لباسشویی، مبل، میز و صندلی، کاسه بشقاب، دیگ و پاتیل، قاشق و چنگال، لحاف و پتو، بالش و ملافه و هر آت‌وآشغالی که توی خانه داشتند را باید ضربدر صد و هزار بکنند و میلیارد شده‌اند.

۱۰ـ برای اینکه حتی کاغذ باطله و مقوا و کارتن خالی و پلاستیک‌های درب‌وداغون و شیشه خالی مربا و نون خشک را هم به قیمت خوب می‌فروشند و پول روی پول می‌گذارند.

به قول دوستی، ظاهرا ما ملت حاضریم به‌جای گوشت، تخم‌مرغ، شیر، پروتئین، ویتامین و میوه، نان خالی و سیب‌زمینی بخوریم، اما مال و اموال‌مان کم نشود و میلیاردری‌مان خدشه بر ندارد.

حالا اگر ما ملت میلیاردر، میلیاردرهای بی‌پول هستیم، خیلی مهم نیست.

همین که ژست میلیاردربودن را داریم، کافی است.

طرف، قیمت آپارتمانش شده ۵ میلیارد تومان، اما ۵ میلیون تومان ندارد که ایزوگام پشت بام خانه‌اش را تعمیر کند.

طرف، نرخ ماشینش شده یک میلیارد تومان، اما ۱۰ میلیون تومان ندارد که ۴ حلقه لاستیک زیر ماشین بیندازد.

طرف، قیمت خانه‌اش شده ۱۰، ۲۰، ۳۰ میلیارد تومان، اما آنقدر ندارد که هر ماه شارژ خانه‌اش را بدهد.

طرف می‌گوید آقاجان، من ۳۰، ۴۰ سال قبل این خونه رو با قرض و قوله و فروختن هرچه داشتیم، خریدم. اون موقع اینجا بیابون بود، حالا این قدر باارزش و برج‌ها ساخته شده و قیمت پیدا کرده، اما من یک کارمند بازنشسته هستم و حالا که نوه‌دار شدم، عروس و داماد دارم، نمی‌تونم برم توی یه قفس چندمتری؛ تازه مگ آپارتمان ارزونه. حالا ظاهرم دیگران را کشته، باطنم خودم را؛ مگر حقوق بازنشستگی چقدر است که بتوانم از پس این قبض‌های آب و برق و گاز و تلفن و اینترنت و پسماند و عوارض شهرداری و تورم و گرانی اجناس و فلان و بهمان بربیایم.

طرف می‌گوید مگر من این خانه را گران کردم که حالا نمایندگان تصویب کردند که بابتش مالیات بدهم.

در مقابل دولت هم می‌گوید طرف سرمایه‌اش میلیاردی شده اما مرتب گریه نداری می‌کند و حاضر نیست سهم ما را بدهد.

می‌گوید طرف ماشین قراضه‌اش چند میلیارد تومان شده اما حاضر نیست حتی آن را بیمه کند و مالیاتش را بدهد و مرتب غر می‌زند.

دولت می‌گوید آب و برق و گاز و تلفن و بنزین و گازوئیل و آموزش و بهداشت و فلان و بهمان رایگان نداریم؛ رفاه می‌خواهید باید هزینه آن را بدهید.

می‌گوید ملت اگر فکر می‌کنند که ما بی‌حساب و کتاب آنها را میلیاردر کردیم، اشتباه کردند. ما شما را میلیاردر کردیم که از سرمایه‌تان هزینه‌های‌تان را بدهید.

دولت می‌گوید باباجان، ما شما را سه چهار ساله از طبقه فقرا به ثروتمندان تبدیل کردیم. حالا دیگر فرقی بین شمال شهر و جنوب شهر نیست، غرب و شرق با هم فرقی ندارد، همه چیز در جردن و شهرری یک قیمت دارد. قیمت ملک در نازی‌آباد با نیاوران خیلی فرق نمی‌کند، اینور ولیعصر با اون ور ولیعصر نزدیک به‌هم است، راه‌آهن و تجریش نداریم.

تهران و شهرستان نداریم، قیمت آپارتمان در پایتخت از مشهد و اصفهان و شیراز و تبریز ارزان‌تر است.

الان هر جای ایران که بروی آسمان قیمت‌ها یک رنگ است و این نتیجه تدبیر بود که امید را در دل همه روشن کرد.

الان دیگر کسی به یارانه نیاز ندارد. همه میلیاردر هستند. آن که در چادر هم زندگی می‌کند میلیونر است؛ حتی اگر یک قبر هم داشته باشد، میلیونر است و نیازی به یارانه ۴۵ هزار تومانی ندارد.

دولت جدید هم می‌گوید باتوجه به تدبیر دولت قبلی، ما دستور دادیم فقر در ۲ هفته آخر سال از بین برود و هیچ فقیری وارد قرن جدید نشود. الان در قرن پانزدهم هجری شمسی، هیچ فقیری وجود ندارد، پس هر حرفی راجع به حقوق و دستمزد کم، حتما بی‌مورد است.

چشم؛ ما هم چیزی نمی‌نویسیم.

تسریع و توسعه اکتشافات مواد معدنی در یزد

رئیس هیات عامل ایمیدرو گفت: توسعه اکتشافات مواد معدنی استان یزد با توافق دستگاه‌های اجرایی در راستای رفع نیازهای معدنی و تامین منابع زیرساختی منطقه تسریع می‌شود.

به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، وجیه ا... جعفری در نشست با استاندار یزد اظهارکرد: در حوزه معدنی استان یزد، ۳ هدف شامل رفع چالش‌های معدنی موجود در این استان، اجرای طرح‌های زیست محیطی و تامین مواد اولیه صنایع معدنی را پیگیری می‌کنیم.

وی افزود: با توجه به مواجهه کارخانه‌های فولادی با کمبود مواد اولیه در سال‌های آتی، ایمیدرو برنامه‌ریزی‌هایی را برای این اقدام در مناطق معدنی پرظرفیت با رعایت الزامات زیست محیطی انجام می‌دهد.

رئیس هیات عامل ایمیدرو با اشاره به اینکه در استان یزد ۴۴ محدوده امیدبخش معدنی وجود دارد، تصریح کرد: با توافق حاصل شده با استاندار، حوزه اکتشافی این سازمان طی ۲ ماه، عملیات ژئوفیزیک تکمیلی را با حداقل تعارض‌های زیست محیطی انجام می‌دهد و نتیجه را در زمینه وجود ذخایر ظرفیت دار اعلام می‌کند.

وی ادامه داد: طرحی به سازمان حفاظت محیط‌زیست ارائه کرده‌ایم که در صورت فراهم شدن شرایط لازم، بتوانیم مطالعات اکتشافی را انجام دهیم. متعاقب آن، در صورت وجود معادن ارزشمند، با همکاری بخش خصوصی، اکتشافات آتی را انجام دهیم.

جعفری خاطرنشان کرد: این اقدام علاوه بر اجرای مصوبه ریاست جمهوری و رفع نگرانی‌های مربوط به تامین سنگ آهن، مسائل زیربنایی استان را رفع می‌کند.

مهران فاطمی، استاندار یزد در این جلسه با بیان اینکه پهنه‌های امیدبخشی در مناطق حفاظت شده در این استان وجود دارد، گفت: امیدواریم بتوان در عین حفظ مسائل زیست محیطی و منابع طبیعی، در برخی محدوده‌ها از معادن استخراج کرد.

وی ادامه داد: در صورت وجود ظرفیت‌های غنی، از طریق تشکیل کارگروه تعاملی در استان، تلاش خود را برای فراهم کردن زمینه صدور مجوزهای اکتشاف به عمل خواهیم آورد.

دلایل افزایش تولید فولاد در ۲ ماه گذشته

عکس: آیدا فریدی

گروه معدن

مدیرعامل شرکت ملی فولاد تاکید کرد: تامین به موقع خوراک کارخانه‌های فولاد و مدیریت زمان تعمیرات، سبب افزایش تولید فولاد طی دو ماه گذشته در کشور شد همچنین سرمایه‌گذاری برای تامین و توسعه زیرساخت‌ها، از الزامات رشد ظرفیت و تولید این فلز است.

به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، آقاجانلو در برنامه میز اقتصاد شبکه خبر با عنوان «الزامات حفظ رتبه نخست رشد تولید فولاد» تصریح کرد: اگرچه در ماه هایی از سال گذشته قطعی برق و گاز برای واحدهای فولادسازی و آهن اسفنجی چالش ایجاد کرد اما این شرکت‌ها توانستند با مدیریت صحیح زمان تعمیرات (در دوره قطعی برق و گاز) شرایط رشد تولید را ایجاد کنند. علاوه بر این تامین به موقع خوراک کارخانه‌ها (کنسانتره و گندله سنگ آهن)، افزایش تولید فولاد در دو ماه پایانی سال شمسی یا دو ماه ابتدایی سال جدید میلادی را رقم زد که در گزارش اخیر انجمن جهانی فولاد منعکس شد.

وی ادامه داد: اکنون نیز تولید با همین روند ادامه دارد تا در زمان اوج مصرف برق و پس از آن گاز، کاهش تولیدات، جبران شود.

▣ دو کارخانه فولاد وارد مدار تولیدی می‌شوند

مدیرعامل شرکت ملی فولاد گفت: تا پایان سال دو کارخانه فولادسازی سفید دشت و نی‌ریز وارد مدار تولید می‌شوند و سپس در پایان امسال یا ابتدای سال آینده کارخانه جدید فولاد قائنات به بهره‌برداری می‌رسد.

آقاجانلو به الزامات رشد تولید اشاره کرد و اظهارکرد: در زنجیره فولاد حوزه اکتشاف تا احداث واحدهای فرآوری و همچنین تامین زیرساخت‌ها نقش چشمگیری در رشد تولید دارند. به گفته وی، اکتشافاتی که طی چند سال اخیر از سوی مجموعه ایمیدرو و شرکت‌های تابعه انجام شد طی ۳۰ سال اخیر بی‌نظیر بوده است. وی افزود: این سازمان بر اساس قانون رفع موانع تولید، در عمل تولید معادن را در اختیار بخش خصوصی قرار داده و همین امر سبب افزایش تولید معادن شده است.

مدیرعامل شرکت ملی فولاد همچنین توسعه زیرساخت‌ها را حیاتی خواند و گفت: تامین به موقع گاز، برق، آب و توسعه جاده، بنادر و حوزه ریلی، جزو نیازهای اصلی رشد تولید زنجیره فولاد محسوب می‌شود.

به گفته وی، در حالی که افزایش ظرفیت تولید تا مرز ۵۵ میلیون تن به ۵ میلیارد دلار نیاز دارد، برای توسعه بخش زیربناها (به جز گاز) نیاز به حدود ۱۰ میلیارد دلار سرمایه است.

آقاجانلو یادآور شد: زمانی که شرکت‌های فولادی مجوز برق دریافت کردند مشکلی برای درصد مصرف اعلام نشده بود اما در زمان پیک مصرف، فولادسازان تنها بخشی از برق مورد نیاز خود را دریافت می‌کنند که این امر تولید را در برخی ماه‌ها دچار مشکل می‌کند.

مدیرعامل شرکت ملی فولاد در عین حال اظهارکرد: تعدادی بسته سرمایه‌گذاری برای تامین و توسعه زیرساخت‌ها (تامین برق، آب و توسعه خطوط ریلی) با مشارکت شرکت‌های بزرگ معدنی و صنایع معدنی تعریف شده است.

در این برنامه، کیوان جعفری طهرانی کارشناس ارشد زنجیره فولاد نیز به دلایل افزایش رشد تولید و همچنین ضرورت استفاده از نیاز اروپا به صادرات فولاد اشاره کرد.

▣ زنجیره فولاد باید دارای مدیریت واحد باشد

امیر صباغ، مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو در برنامه میز اقتصاد شبکه یک و خبر صدا و سیما با عنوان «الزامات حفظ رتبه نخست رشد تولید فولاد» اظهارکرد: به منظور تکمیل زنجیره ارزش و شفاف‌سازی و پیشبرد اهداف، زنجیره فولاد باید دارای مدیریت واحد باشد. وی افزود: روال است که در صنعت فولاد دنیا واحدها (بالادستی و پایین دستی) تجمیع شود تا در قالب یک زنجیره عمل کنند.

وی یادآور شد: اما در گذشته روش خصوصی‌سازی شرکت‌ها در کشورمان موجب شد تا این واحدها به صورت مستقل عمل کنند و شاهد گسست زنجیره شویم.

به گفته صباغ، این زنجیره که پیشتر از لحاظ سهامداری ذینفع واحد داشت، به زنجیره‌ای متفاوت با سهامداران مختلف تبدیل شد و زمانی که وارد بورس شدند و سهامداران دیگر قابلیت مذاکره مشترک را نداشتند.

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو با بیان اینکه تنها ۶۶ درصد ظرفیت ایجاد شده فولاد کشور در حال تولید است، عنوان کرد: یکی از دلایل این امر به مدل خصوصی‌سازی بر می‌گردد.

صباغ ادامه داد: به طور حتم سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد باید به گونه‌ای باشد که به سمت تاسیس هلدینگ‌های بزرگ در زنجیره فولاد حرکت کنیم. به گفته وی، تاسیس چند هلدینگ بزرگ موجب تجمیع واحدها می‌شود که بخشی از آن در قالب طرحی کلان (نقشه راه) در حال تدوین است و این استراتژی در آن دیده شده است.

▣ سیاست صدور مجوز

وی اعلام کرد: از سوی دیگر بخشی از سیاست گذاری‌ها باید در صدور مجوزها اعمال شود به طوری که مجوزهای توسعه‌ای باید در جهت تکمیل زنجیره ارزش این هلدینگ‌ها باشد و نقاط خالی را هدفگیری کند. صباغ افزود: در نقشه راه این موارد دیده شده است.

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری گفت: پیش از این قرار بود قبل از اینکه سیاست خصوصی‌سازی مطرح شود؛ زنجیره فولاد ایران دارای ذینفع واحد باشد.

وی افزود: طرح جامع فولاد سال ۸۲ تدوین شد و یک نقشه راه ۲۰ سال بود. در این نقشه مشخص شد که هر واحد فولادی در کجا جانمایی و توسعه یابد و همچنین خوراک آن تعیین و به کدام صنایع اختصاص یابد.

استقرار سامانه رصد نرخ فروش محصولات در هلدینگ فولاد متیل

استقرار سامانه رصد نرخ فروش محصولات مراکز خدماتی هلدینگ فولاد متیل در نرم افزار آرین سیستم، یکی از اقداماتی است که به جهت پکپارچگی و ایجاد وحدت رویه میان مراکز هلدینگ فولاد متیل برای فروش محصولاتشان انجام شده است. به گزارش ایراسین، فراهم کردن بستر مناسب برای رصد قیمت‌ها در نرم افزار آرین سیستم، با هدف اطلاع کاربران فروش از نرخ فروش محصولات در مجموعه شرکت‌های گروه فولاد متیل صورت گرفته است. برای مثال زمانی که قرار است یکی از مراکز، محصولی با ویژگی‌های مختلف شامل ابعاد، ضخامت، عرض، طول رنگ، درجه کیفی(استاندارد) و... آن را در یک مقطع زمانی مشخص به فروش برساند، می‌تواند با رجوع به سامانه رصد قیمت‌ها و استفاده از فیلترینگ در یک بازه زمانی مشخص، از آخرین قیمت‌های فروش در هلدینگ مطلع شود؛ با این روش، در نهایت یکپارچگی و هماهنگی قیمت‌ها در گروه متیل ایجاد و اختلاف نرخ شرکت‌های گروه با فروش میانگین موزون آنها کاهش پیدا می‌کند و امکان مقایسه قیمت‌های همگن در هلدینگ فراهم می‌شود. همچنین با استفاده از این روش، واحد امور شرکت‌ها و طرح و توسعه هلدینگ فولاد متیل می‌تواند قیاس مناسب‌تری به جهت بررسی نرخ فروش در گروه فولاد متیل داشته باشد. در واقع اجرای این طرح، پیرو سیاست‌های اتخاذ شده در دوره جدید مدیریت هلدینگ فولاد متیل و ایجاد یک سیستم یکپارچه اطلاعاتی مالی در کنار سیستم یکپارچه فناوری و اطلاعات بود که از مهم‌ترین سیاست‌های هلدینگ بوده و همه شرکت‌های گروه ملزم به استفاده از این نرم افزار شده‌اند و اکنون این بخش از طریق پنل مرکزی مورد رصد قرار می‌گیرد. یکی از موارد مهم درخصوص راه‌اندازی سامانه رویت آخرین نرخ فروش محصولات هلدینگ فولاد متیل، امکان رصد قیمت‌ها توسط شرکت فولادمبارکه است. در واقع گزارش‌های جامع رصد قیمتی به سفارش هلدینگ فولاد متیل توسط شرکت نرم افزاری آرین سیستم ساخته و اهداف بسیاری برای راه‌اندازی این سامانه تعریف شده است؛ نخست اینکه بررسی بیشتری روی سهمیه‌ای که فولاد مبارکه به مراکز خدماتی اختصاص می‌دهد، انجام شده و بر اساس نیاز و ظرفیت استان‌ها محصول در اختیار مراکز خدماتی قرار می‌گیرد. در اینجا می‌توان اشاره کرد این سامانه می‌تواند در آینده نزدیک توسط سایر شرکت‌های تابعه فولاد مبارکه نیز مورد استفاده قرار گیرد. همچنین استقرار یک نرم‌افزار واحد و یکپارچه در سطح هلدینگ، زمینه را برای مانیتورینگ کلی و یکپارچگی در شرکت‌های گروه فراهم کرده و منجر به ایجاد وحدت رویه می‌شود؛ در نهایت ضمن انتفاع شرکت فولادمبارکه، نظارت بر روند فعالیت‌های شرکت بیش از پیش و دوچندان خواهد شد.

گزارش ریزش محدود کوه در محور هراز

مدیرکل دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صمت در خصوص بازدید از ریزش معدن مخلوط کوهی زرد بنه مازندران در روز ۱۵ فروردین ماه گفت: به علت حساس بودن محور هراز، عملیات معدنی از نیمه دوم اسفندماه تا پایان تعطیلات نوروزی همانند سایر معادن این محور متوقف بوده و ریزش صورت گرفته نیز به‌صورت محدود و در عرصه معدن بوده و به خارج از محدوده کاری معدن از جمله حریم رودخانه مجاور کشیده نشده و آسیب جانی و مالی برای بهره‌بردار ایجاد نکرده است.

به گزارش شاتا، کاووس قاسمی افزود: این معدن در محور جاده هزار واقع شده که از مهم‌ترین مناطق تهیه و تأمین مصالح ساختمانی (شن و ماسه) استان مازندران است و از سال‌های گذشته نیز برخی از معادن در کنار این محور فعالیت معدنی دارند.

وی ادامه داد: محور هراز به لحاظ عبور رودخانه در عمق پایین از طرفین توسط کوه‌های مرتفع با شیب تند احاطه شده و ریزش‌های طبیعی و فصلی در این مسیر به ویژه در فصل‌های بارندگی و گرم شدن هوا ایجاد می‌شود، اما این موضوع از سوی سازمان هواشناسی و اداره کل راهداری هر ساله اطلاع‌رسانی می‌شود. قاسمی توضیح داد: خاک و مخلوط کوهی ریزشی در پله‌های کاری و ایمنی معدن متوقف شده و بار ریزشی به واسطه مخلوط بودن با خاک زیاد و دانه‌ریز بودن با وجود گرد و غبار مشهود، قابل‌توجه نبوده و واحد فرآوری حوضچه ترسیب و ماشین‌آلات معدنی که در محدوده معدن مستقر هستند، هیچ آسیبی ندیده‌اند. مدیرکل دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صمت در خصوص علل بروز این اتفاق نیز بیان کرد: عرصه کم عملیات معدنی درون معدن می‌تواند یکی از علل این اتفاق باشد، این عرصه از سوی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان انجام شده که اجرای کامل طرح بهره‌برداری و ایمنی معدن را محدود کرده است و در صورت واگذاری عرصه کامل از بالادست معدن، امکان طراحی استخراج بهینه و ایمن برای معدن میسر خواهد بود.

همیشه در زمینه صادرات فرصت سوزی کرده‌ایم

یک کارشناس معدن گفت: همزمان با آغاز سال میلادی، کرونا به ویژه در جنوب شرق آسیا شیوع بیشتری داشت و همچنان در چین غوغا می‌کند که عاملی برای کاهش تولید فولاد در این کشور است. کشورهای اروپایی هم که با مشکل افزایش نرخ سوخت مواجه شده بودند تولیدشان کاهش یافت و از ماه فوریه که جنگ اوکراین وروسیه با هم اتفاق افتاد دست به‌دست داد و خیلی از فولادسازان کاهش تولید داشتند. به گزارش خبرگزاری صدا وسیما، کیوان جعفری طهرانی درباره به نتیجه رسیدن طرح‌های توسعه‌ای توضیح داد: به نظر من قدری مشکل است که بتوان در چهار سال آینده این نبود توازن را به نحو صحیح از بین برد یعنی به زمان نیاز داریم ضمن اینکه باید سعی کنیم این نبود توازن را که بیشتر از همه در بخش سنگ آهن و آهن اسفنجی وجود دارد جبران کنیم و اگر فولادسازی وارد بخش معدن شده است فقط به رفع نیاز خود فکر نکند و بتواند اگر افزایش تولیدی در زمینه سنگ آهن دارد برای بقیه فولادسازان تامین خوراک کند. جعفری افزود: ما ذخایر بسیار خوبی از سنگ آهن هماتیت در کشور داریم یعنی از ۴ و نیم میلیارد تن ذخیره قطعی احتمالی سنگ آهن، حدود ۴۰ درصد هماتیت است، اما فناوری به روز را که بتوانیم هماتیت را به منیتیت تبدیل کنیم نداریم.

این کارشناس همچنین گفت: برای تامین مواد اولیه زنجیره‌های فولاد، به واردات سنگ اهن نیاز داریم، اما این واردات به نظر من شکل نخواهد گرفت، زیرا نرخ جهانی سنگ آهن بالاتر از نرخ داخلی است و توجیه اقتصادی برای سرمایه‌گذار یا معدن دار یا واردکننده را ندارد. جعفری با تاکید بر یافتن بازارهای جدید برای فولاد کشور افزود: هم اکنون نرخ شمش فولاد در اروپا ۲۰۰ دلار از چین بالاتر است و در نرخ بیلت در فیلیپین هم که قبلا از اروپا وارد می‌کرد ۸۰ دلار در تن از چین بالاتر است که اگر بتوانیم بازارهای جدیدی مانند فیلیپین و کشورهای شرق اروپا را تغذیه کنیم ارزآوری بیشتری نصیب کشور می‌شود این در حالی است که ما همیشه در زمینه صادرات فرصت سوزی کرده‌ایم یعنی اگر کشوری در بازار هدف ما نبود نتوانستیم از آن درست استفاده کنیم.

کمبود برق و گاز چالش اصلی صنایع و معادن

مدیرکل دفتر صنایع معدنی وزارت صمت از هدفگذاری رشد ۱۲ درصدی صادرات محصولات فولادی در سال جدید خبر داد گفت: از نظر تولید و صادرات هیچ مشکلی نداریم و صادرات محصولات فولادی امسال در مقایسه با سال‌های گذشته به علت جنگ روسیه و اوکراین رشد خواهد داشت.

سیف‌الله امیری در گفت‌وگو با فولادبان افزود: برای توسعه مناسبات اقتصادی رایزن‌های اقتصادی ما در حال برقراری ارتباط اقتصادی ایران با دیگر کشورها هستند و هم اکنون نیز با روسیه برای صادرات محصلات فولادی بطور کامل در ارتباط هستیم.

وی تصریح کرد: تولیدکنندگان و واحدهای تولیدکننده فولاد چنانچه همانند سال‌های قبل مشکل قطعی برق و گاز نداشته باشند، صادراتشان امسال ۱۲ درصد بیشتر از سال‌های قبل خواهد بود. تنها نگرانی ما، تامین برق و گاز واحدهای فولادساز است و اگر تولیدکنندگان محصولات فولادی مشکلی به لحاظ تامین برق و گاز نداشته باشند، امسال می‌تواند به سال صادراتی محصولات فولادی تبدیل شود.

وی افزود: هدفگذاری امسال برای رشد صادرات باید دقیق و قابل تحقق باشد و اجرایی شدن آن باید با نامگذاری سال هماهنگ شود اما اگر شاهد قطعی برق و گاز بخش تولید باشیم ممکن است ظرفیت تولید امسال به کمتر از سال گذشته هم برسد.

مدیرکل دفتر صنایع معدنی وزارت صمت ادامه داد: وزارت صمت بسیار نگران تامین برق و گاز است و مذاکرات متعددی نیز برای تامین برق وگاز صنایع با وزارت نیرو و نفت داشته است اما برنامه‌ریزی نامناسب و اهمال این دو وزارت خانه با وجود صدور مجوزهای متعدد باعث سهمیه بندی و قطع برق برای تولیدکنندگان و واحدهای تولیدی صنعتی شده است.

دلایل حوادث معدنی زیر ذره بین «روزگارمعدن»

استانداردهای ایمنی بوی کهنگی می دهد

عکس: آیدا فریدی

گروه معدن

کار در معدن همواره از سخت‌ترین شغل‌های جهان به‌شمار می‌رود اما ماهیت و نوع کار به تنهایی بر کیفیت زندگی شاغلان اثرگذار نیست. آنچه شرایط را برای شاغلان معادن، به‌ویژه در ایران و به‌طور خاص شاغلان معادن زغال‌سنگ دشوارتر می‌کند، خطرات آنهاست که به نظر می‌رسد پس از حدود نیم قرن از فعالیت بیشتر آنها، هنوز تشنه نگاه از سمت حاکمیت دولتی هستند؛ آن هم در شرایطی که در بسیاری از بخش‌های دیگر فعالیت معادن، به جز ایمنی و استاندارد، شاهد قوانین، سیاست‌ها، بخشنامه‌ها و ابلاغیه‌هایی هستیم که گاه تغییرات بیش از حد آنها و گاه مفاد غیرحمایتی‌شان به ضرر معدنکاران بخش خصوصی بوده است. آنها امید دارند دست‌کم پس از وعده‌وعیدهایی که در سال‌های گذشته زیاد می‌شنیدیم و نمونه آن وعده ارائه تجهیزات ایمنی به معادن یا ایجاد پایگاه‌های امداد و نجات در کنار معادن بود، دورانی از تحول ایمنی و استاندارد را شاهد باشیم که ارمغان آن برای کارگران به شکل آرامش باشد.

▣ خطر امداد و نجات غیراصولی بیش از انفجار است

دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران اعتقاد دارد که بنابر تجربه، خطر امدادونجات غیراصولی و کمبود امکانات برای ایمن‌سازی مکان‌های حادثه‌دیده گاهی فجایع بزرگ‌تری به بار می‌آورد. سعید صمدی در گفت‌وگو با «روزگارمعدن»، برای اثبات ادعای خود به حادثه ۱۳ اردیبهشت سال ۹۶ معدن زغال‌سنگ زمستان‌یورت اشاره کرد؛ حادثه‌ای که در آن ۴۳ نفر از هموطنان‌مان جان خود را از دست دادند.

صمدی توضیح داد: در آن حادثه، بیشتر قربانیان افرادی بودند که به‌دلیل نزدیکی معدن به جاده متوجه انفجار شده و به قصد امدادرسانی به صحنه شتافته بودند. با این حال، به‌دلیل گازگرفتگی و انفجار جان خود را از دست دادند. در چنین شرایطی، اگر طبق وعده‌های سال‌های گذشته برخی از مسئولان دولتی، اقدام به ایجاد پایگاه‌های امداد و نجات در نزدیکی معادن کشور، به‌ویژه در مناطق زغال‌سنگی شده بود، دست‌کم شدت حادثه به این حد نمی‌رسید. این پایگاه‌ها مانند پایگاه‌های آتش‌نشانی در شهرها باعث می‌شود نیروهای کارآزموده و حرفه‌ای در کوتاه‌ترین زمان اقدام به کنترل حوادث کنند.

▣ نیاز به تحول دولتی در ایمنی

دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران از نمایشی بودن برخی اقدامات انتقاد داشت و گفت: بسیاری از وعده‌های سالیان گذشته محقق نشده که نمونه آن ایجاد پایگاه‌های امدادونجات در معادن زغال‌سنگ و همچنین ارائه حسگرهای گاز متان به بخش خصوصی است.

وی توضیح داد: البته وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین وزارت کار، استانداردهای ایمنی را تدوین و ابلاغ می‌کنند و معادن نیز مجبور به رعایت این استانداردها هستند و در صورت تخلف، مجوزهای فعالیت خود را از دست می‌دهند. با این حال، بیشتر این استانداردها قدیمی و حداقلی هستند و نیاز به بازنگری دارند. از طرفی اگر قرار به بهبود شرایط ایمنی باشد، نیاز به تحول اساسی از سمت دولت است.

▣ حوادث ایران باید صفر باشد

در معادن زیرزمینی به‌ویژه معادن زغال‌سنگ بیشترین خطرها وجود دارد و به همین دلیل است که ایمنی در آنها حرف نخست را می‌زند. فناوری‌های نوین جهان در مقایسه با گذشته به افزایش ایمنی این معادن کمک بسیاری کرده‌اند.

امروزه محیط کار معادن زغال‌سنگ، ساده شده است. برای افزایش ایمنی و جلوگیری از ریزش سقف تونل‌ها هم دیگر از چوب استفاده نمی‌شود و از حفاظ‌های فلزی موسوم به «شیلد مکانیزه» استفاده می‌شود که تعداد حوادث را به میزان زیادی کاهش داده است.

سیستم‌های اعلام گاز در گذشته دستی بود که اکنون پیشرفت بسیاری کرده است. در حال‌حاضر همه شرایط کار به‌طور مرتب رصد و در صورت هر گونه تغییر، برای مقابله با حوادث اقدام می‌شود.

صمدی ادامه داد: با این حال، حوادث هنوز هم به صفر نرسیده است و در کشورهای بزرگ تولیدکننده زغال‌سنگ مانند چین و ترکیه، گاهی شاهد اتفاق‌های ناگواری هستیم. در هر صورت، وضعیت معادن زغال‌سنگ ایران در مقایسه با کشورهای دیگر، مناسب نیست و باید بهبودهای زیادی در آن حاصل شود. با توجه به حجم غیرقابل مقایسه تولید زغال‌سنگ در ایران، شرایط ساده‌تر استخراج و همچنین جدیدتر بودن معادن ایران در مقایسه با معادن کشورهای دیگر نباید در داخل کشور شاهد حوادث و تلفات معدنی باشیم. اتفاق‌هایی که گاهی در کشور رخ می‌دهد، نشان‌دهنده آن است که سطح ایمنی بسیار پایین است.

▣ تقویت فرهنگ و آموزش

به‌گفته دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران، فرهنگ از مهم‌ترین عوامل ایمن‌سازی شرایط کار است. تمام افرادی که در بخش معدن فعالیت دارند، باید به‌دنبال افزایش ایمنی محیط کار باشند. برخی تصور می‌کنند اگر یک کار اشتباه را بارها انجام دهند و اتفاقی نیفتد، باز هم می‌توانند به آن ادامه دهند. در حالی که حادثه یک بار اتفاق می‌افتد و حتی اگر یک میلیون بار هم اتفاقی نیفتد، باز هم نباید شیوه‌های ایمن انجام کارها را رها کرد. طرز تفکرها باید تغییر کند. ایمنی با «تفکر میلی‌متری» و «تفکر منظم» به‌دست می‌آید. در برنامه‌ریزی‌ها، طراحی‌ها و اجرای کار باید ظرافت‌ها را مدنظر قرار داد و از کوچک‌ترین اشتباهی خودداری کرد. بی‌نظمی در رفتار و شلختگی فکری باید در تمام سطوح اجرایی و مدیریتی از بین برود تا بتوان به محیط کاری کم‌خطر دست پیدا کرد. مشکل دیگری که وجود دارد، ضعف در آموزش است.

اعتقاد به آموزش در بخش معدن کشور، جدی نیست. به همین دلیل است که در آموزش، تنها به موارد ابتدایی کار اشاره می‌شود و آموزش جامعی ارائه نمی‌شود. هر چند مسائلی که آموزش داده می‌شوند، لازم هستند اما برای ایجاد محیط کار ایمن، کافی نیستند.

▣ معادن زغال‌سنگ نیازمند توجه ویژه

یکی از کارشناسان باسابقه زغال‌سنگ کشور درباره دشواری کار در معادن زیرزمینی، توضیح داد: از آنجایی که نوع قرارگیری و شرایط تشکیل ماده معدنی مشخص‌کننده نوع برداشت آن است به همین دلیل برخی از مواد به‌صورت روباز و برخی به‌صورت زیرزمینی برداشت می‌شوند. در ایران عمده معادنی که به‌صورت زیرزمینی برداشت می‌شوند، معادن زغال‌سنگ هستند. به‌دلیل رگه‌ای بودن و در عمق قرار گرفتن معادن زغال‌سنگ، به صورت زیرزمینی نسبت به استخراج آنها اقدام می‌شود.

اما باید توجه داشت که معادن زیرزمینی تنها به زغال‌سنگ محدود نشده و برخی کانی‌های فلزی همچون کرومیت، سرب و روی، منگنز، مس و مواد نادر نمک نیز به صورت زیرزمینی برداشت می‌شوند و با تمام شدن ذخایر سطحی نسبت به بهره‌برداری از ذخایر زیرزمینی اقدام می‌شود.

بهرام فرزاد در این گفت‌وگو با «روزگارمعدن» بیان کرد: معادن زغال‌سنگ کشور به‌دلیل رگه‌ای بودن و عمق کانسنگ‌ها باید به صورت زیرزمینی استخراج شوند و راه دیگری برای استخراج آنها وجود ندارد.

در این بین، انتشار گاز متان باعث می‌شود خطرات استخراج زغال‌سنگ از سایر معادن زیرزمینی هم بیشتر باشد. از طرفی دیواره‌های این معادن سختی کمتری دارند و نسبت به حوادث شکننده هستند. به‌طور کلی، این معادن در معرض گازگرفتگی و انفجار هستند و باید توجه بیشتری به آنها شود؛ هر چند با ادامه رویه موجود دور از ذهن است که این مشکلات به‌زودی حل شود.

▣ نیاز به بازنگری و ارتقا

فرزاد توضیح داد: شرایط ایمنی در معادن، تابع استانداردهای تعریف شده است اما نکته‌ای که درباره شرایط ایمنی در معادن ایران وجود دارد، این است که استانداردها و شرایط اغلب آنها در زمان روس‌ها پایه‌گذاری شده است و بیشتر تجهیزاتی که از آن زمان به ارث رسیده، کنترل‌های دستی بوده و از استانداردهای روز دنیا بسیار فاصله دارد.

گرچه برای به‌روز شدن آنها تلاش‌هایی انجام شده اما برای ارتقای ایمنی لازم است از سیستم‌های پیشرفته غربی و کشورهایی که معادن مطرح با سیستم ایمنی بالا دارند، استفاده شود. البته این موضوع به‌دلیل هزینه‌های بالایی که دارد، نیازمند سرمایه‌گذاری است.

وی افزود: با وجود سختی‌ها و دشواری‌هایی که فعالیت در معادن زیرزمینی دارد، حضور مهندسان و نیروهای متخصص در این معادن کمرنگ است؛ به‌گونه‌ای که انجام عملیات استخراج و کنترل ایمنی در معادن توسط کارگران رده‌های پایین که اطلاعات کافی و درستی از اصول ایمنی و فنی ندارند، انجام شده و حداقل شرایط لازم برای فعالیت در معادن مهیا می‌شود. به این ترتیب می‌توان گفت دست یافتن به راهکار درست و منطقی نیازمند برنامه‌ریزی بوده و به سادگی امکان‌پذیر نیست.

▣ زمان تغییر نسل تجهیزات

این کارشناس صنعت زغال‌سنگ سطح ایمنی در عمده معادن زیرزمینی ایران را پایین دانست و دلیل آن را استفاده از روش‌های سنتی و قدیمی عنوان کرد.

وی افزود: می‌توان برای ارتقای سطح ایمنی معادن از ابزارها و ماشین‌آلات روز دنیا استفاده کرد اما برای رسیدن به نتیجه مطلوب باید از نیروهای متخصص و فنی که دانش بکارگیری این تجهیزات را دارند، بهره گرفت. گفتنی است که یکی از دلایل اصلی بالا بودن میزان ایمنی در معادن استفاده از فناوری‌های روز و نیروهای متخصص است.

البته باید توجه داشت که در شرایط فعلی، استخراج موادمعدنی به‌طور عمده به‌صورت روباز است و فعالیت و بهره‌برداری از تمامی معادن زیرزمینی جهان به‌ویژه معادن زغال‌سنگ باوجود تلاش فراوان همواره با مسائل و مشکلاتی همراه بوده و در اخبارها و مراکز اطلاع‌رسانی به آن پرداخته می‌شود.

به گفته فرزاد، ایجاد زیرساخت‌های اصولی برای اجرای عملیات بهره‌برداری از جمله موارد مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

در معادن زیرزمینی کاستی‌هایی که در این بخش وجود دارد، بیشتر مربوط به طراحی معدن است که در آن راه‌های فرار از خطر، تهویه، نجات در مواقع اضطراری و... پیش‌بینی نشده است. همچنین از دیگر موارد مهم در این بخش استفاده از ماشین‌آلات و تجهیزات نامناسب در معادن زیرزمینی و استفاده نکردن از تجهیزات و دستورالعمل‌های پیشرفته در حوزه ایمنی است که در اینجا می‌توان به نقش تاثیرگذار ماموران ایمنی برای استفاده بهینه از تجهیزات اشاره کرد و در این‌باره شاهد افزایش ضریب ایمنی در معادن بود.

▣ سخن پایانی

زغال‌سنگ تقریبا همان محصولی است که با شنیدن واژه معدن به ذهن شنونده القا می‌شود. میزان تولید این ماده معدنی در ایران بسیار ناچیز است و ۴۷ کشور جهان بیش از ایران زغال‌سنگ تولید می‌کنند.

دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» از کاهش ۱۵ درصدی زغال‌سنگ خام در سال گذشته و کاهش ۷ درصدی کنسانتره زغال‌سنگ با وجود ذخایر گسترده و امکان استخراج ساده آنها در کشور خبر داد.

این آمارهای ناچیز به جز حکایت داشتن از ظرفیت‌های فراوان، به معنای آن است که حوادث و تلفات معدنکاری زغال‌سنگ در کشور باید نزدیک به صفر باشد.

با این حال، حوادث بسیاری در طول تاریخ، کام ایرانیان را تلخ کرده که یکی از دلایل آن را باید ممکن نبودن استخراج روباز زغال‌سنگ دانست.

با این حال، مسائل دیگری هم در ایجاد این شرایط دخیل هستند که نیاز به توجه جدی دارند؛ از جمله دقیق‌تر و به‌روز شدن استانداردها، ایجاد پایگاه‌های امداد و نجات در نزدیکی معادن و بروزرسانی دانش و تجهیزات معدنکاری.

معدن می‌تواند جایگزین ۶۰ درصد درآمدهای نفتی شود

بر اساس آخرین آمار، تعداد کل معادن کشور در سال ۱۴۰۰ برابر با ۱۰ هزار و ۱۷۰ معدن بوده است که از این تعداد ۶۸۶۱ معدن فعال و ۳۳۰۹ معدن غیر فعال در کشور شناسایی شده است. همچنین، بررسی‌ها نشان می‌دهد درحال‌حاضر در معادن کوچک بین ۲۰ تا ۵۰ شاغل و در معادن بزرگ بیش از ۳۰۰ شاغل وجود دارد و میزان اشتغال حوزه معدن و صنایع معدنی در مجموع به بیش از ۶۰۰ هزار نفر می‌رسد؛ که اگر معادن غیر فعال نیز فعال شوند، آمار شاغلان در این بخش به بیش از یک میلیون شاغل خواهد رسید.

به گزارش خبرگزاری صدا وسیما، محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه از ظرفیت‌های معدنی کشور به درستی استفاده نشده و حدود ۹۰ درصد از ظرفیت معدنی کشور غیرفعال است گفت: اگر مشکلات مربوط به این بخش برطرف و فرصت سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران در این بخش فراهم شود، درآمد حاصل از معادن می‌تواند جایگزین نفت شود و تا سال ۱۴۰۴ معادل ۶۰ درصد درآمدهای نفتی کشور را محقق کند.

این آمار حاکی از اهمیت ظرفیت حوزه معادن و صنایع معدنی در توسعه و آبادانی کشور دارد و در شرایطی که اقتصاد نفتی یکی از ابرچالش‌های اقتصاد کشور است و با وجود آنکه طی یک دهه گذشته بارها بر حذف درآمدهای نفتی از بودجه جاری کشور و بر جایگزینی آن با صادرات غیرنفتی تاکید شده و در سند تحول دولت نیز این موضوع تکرار شده است، استفاده از ظرفیت معادن و صنایع معدنی با بهره گیری از تکنولوژی‌های نوین و فناوری و همچنین، گسترش فعالیت‌های تحقیقاتی و مهندسی برای ایجاد نوآوری در فعالیت‌های اکتشاف و استخراج با کمترین هزینه و بیشترین ارزش افزوده، می‌تواند ظرفیت‌های این بخش را در رشد و توسعه اقتصاد بدون نفت محقق سازد. البته در این راستا، مدیریت صحیح و اصولی با نگاه به آمایش سرزمینی و بازار جهانی محصولات در حوزه معادن باید مورد توجه باشد تا این ثروت عظیم گرفتار استخراج بی‌رویه و خام فروشی نشود.

ایران با دارا بودن حدود ۷۰ نوع ماده معدنی، یکی از غنی‌ترین کشورهای جهان در حوزه مواد معدنی است. ذخایر کشف‌شده مواد معدنی در کشور به حدود ۳۷ میلیارد تن می‌رسد و برآوردها نیز نشان می‌دهد ذخایر بالقوه معدنی حدود ۶۰ میلیارد تن بوده و ارزش این ذخایر نیز معادل ۱۴۰۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود.

البته این ذخایر در حالی محاسبه شده که میانگین عمق اکتشافات در ایران، برخلاف میانگین عمق اکتشافات در جهان که ۱۰۰ متر می‌باشد، از ۱۰ متر کمتر است و در صورت انجام اکتشافات عمقی، ذخایر معدنی کشور بسیار بیش از این برآورد می‌شود. همچنین، قرار گرفتن ایران بر روی کمربند مس، طلا، سنگ آهن، سرب و روی باعث شده تا ایران یکی از جذابیت‌های سرمایه‌گذاری معدنی در جهان به شمار رود؛ اما به دلیل بالا بودن هزینه اکتشاف و استخراج و نوسانات شدید قیمتی در اقتصاد کشور، سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی تمایل چندانی به سرمایه‌گذاری در این بخش نداشته‌اند.

این مشکل در کنار مشکلات دیگری از قبیل، مشکلات قانونی در واگذاری معادن از طریق مزایده، انحصار معادن توسط شرکت‌های دولتی و استفاده نکردن از ظرفیت بخش خصوصی در حوزه معادن، محدودیت در واردات ماشین‌آلات معدنی و ظرفیت تولید اندک آن در داخل، افزایش هزینه مواد ناریه (مواد انفجاری غیرنظامی) و افزایش تصاعدی حقوق دولتی معادن باعث شده تا سرمایه‌گذاری در حوزه معادن و صنایع معدنی پرریسک باشد و فرصت استفاده از ظرفیت‌های معدنی کشور را محدود کند.

پژوهش

ایمن سازی معادن با تکیه بر فناوری

ترجمه- روزگارمعدن: استفاده از ماشین‌های هوشمند برای تولید بسیاری از محصولات با فناوری بالا رو به افزایش است. با توجه به ارزش بالای عناصر کمیاب و خطرات استخراج آنها برای محیط‌زیست و انسان، فرصت استفاده از ماشین‌های مدرن در استخراج آنها نیز فراهم است. براساس پژوهش جدیدی که به‌وسیله دانشگاه استرالیای جنوبی انجام‌شده، اکنون می‌توان با پیامدهای زیست‌محیطی و بهداشتی کمتری، عناصر کمیاب زمین و سایر فلزهای حیاتی در تولید باتری را استخراج کرد. ریچموند آساموا، استاد دانشگاه استرالیای جنوبی و رئیس موسسه صنایع آینده در حال طراحی روش‌هایی برای استخراج ایمن عناصر کمیاب است. او به‌ویژه بر احیا و استخراج باقیمانده این عناصر متمرکز است تا بهره‌وری بالاتری برای فعالیت‌های معدنی به ارمغان آورد؛ به این صورت که بر ضایعات و باطله‌های معدنی و خروجی فرآیندها توجه کرده است. به عبارت دیگر، مواد اولیه موردنیاز برای پژوهش و البته فعالیت‌های استحصالی آینده او، هم‌اکنون آماده است و نیازمند سرمایه‌گذاری بر اکتشاف، استخراج یا حتی استفاده از نیروی انسانی خاصی برای آنها نیست. او همچنین در حال آزمایش راه‌هایی برای بازیافت ایمن محصولات مصرف شده در باتری‌ها و آهنرباهای ضایعاتی است. آساموا گفت: «عناصر کمیاب زمین و فلزات مورداستفاده در باتری‌ها، از عوامل ضروری در سلامت اقتصادی کشورهای صنعتی و در حال ظهور هستند. با این حال به‌دلیل کمیاب بودنشان، مسائل سیاسی و جغرافیایی و همچنین سیاست‌های تجاری جهان، قابلیت اتکای بالایی ندارند.» رئیس موسسه صنایع آینده درباره دلیل تمرکز خود بر باطله‌های معدنی توضیح داد: «باطله‌ها و ضایعاتی که کنار گذاشته می‌شوند، به‌دلیل فلزات‌وانرژی‌های مورداستفاده در آنها ارزشی روزافزون به‌دست می‌آورند. با این حال، به‌دلیل فقدان فناوری‌های بهره‌ور و اقتصادی هنوز هم بخش زیادی از ارزش آنها بدون استفاده می‌ماند. همچنین فرآیند استخراج این عناصر اساسی آسیب زیادی به محیط‌زیست می‌زند و روش‌های قدیمی معدنکاری حجم زیادی از سموم و مواد رادیواکتیو به جای می‌گذارد.» وی توضیح داد: «پژوهش ما فناوری‌های جدیدی را شناسایی می‌کند که امکان استخراج و احیای فلزات از هر دو منبع باطله‌های معدنی و ضایعات و محصولات کارکرده‌ای مانند باتری‌ها و آهنرباها را فراهم کند. یکی از مزایای چنین اقدامی، کاهش چشمگیر ضایعات و مهار مواد مضری است که امکان نشت و آلوده‌سازی محیط‌زیست را دارند.» پروژه پژوهشی آنها به بررسی دو فرآیند احیا (رزین در باطله‌های خشک و تر) می‌پردازد. هر دو روش امکان استخراج مواد معدنی از باطله‌های کم‌عیار را دارا هستند و حتی می‌توانند فلزات ارزشمند مختلفی را هم از ضایعات و باطله‌ها استحصال کنند. این فرآیندها همچنین می‌تواند برای حذف مواد مضر از آب و خاک استفاده شود تا آثار زیست‌محیطی آنها کاهش یابد. استاد دانشگاه استرالیای جنوبی که حمایت مالی صندوق پژوهش استراتژیک استرالیا-هند را پشت پروژه پژوهشی خود می‌بینند، بر این باور است که نتایج این پژوهش منافع بسیاری به هر دو کشور خواهد رساند: «بحث ما فقط منافع زیست‌محیطی نیست. بلکه منافع اقتصادی و دستیابی به فناوری‌های پایدار هم از نتایج این کار خواهد بود. با افزایش صرفه اقتصادی و دستیابی به فناوری‌های استخراج پایدار، هر دو کشور قادر به استخراج عناصر کمیاب خاکی و مواد معدنی استفاده شده در باتری‌ها خواهند بود. برای دستیابی به این منافع حتی نیاز به شروع پروژه‌های اکتشافی و استخراجی جدید نخواهد بود و از همین پروژه‌های معدنی کنونی می‌توان محصولات بیشتری به‌دست آورد.» وی درباره وضعیت ذخایر و تولیدات عناصر کمیاب هند توضیح داد: «ارزش ذخایر عناصر کمیاب خاکی هند حدود ۲۰۰ میلیارد دلار است که هند را پنجمین کشور غنی از این نظر کرده است. با این حال، استخراج و تولید این عناصر به حدی نامتناسب است که حتی نیازهای داخلی کشور را هم تامین نمی‌کند و صنایع کشور برای تامین مواد اولیه خود، اغلب به واردات از چین روی آورده‌اند.»

پروژه موسسه صنایع آینده به این امید پیگیری می‌شود که استرالیا را تبدیل به تامین‌کننده عناصر کمیاب خاکی هند کند. اگر چنین هدفی محقق شود، به معنای آن خواهد بود که استرالیا دست‌کم بخشی از صادرات چین را به خود اختصاص خواهد داد. همچنین فناوری‌های سبزتری در اختیار هند قرار می‌دهد تا بتواند بخشی از مواد معدنی و فلزات موردنیازش را داخل مرزهای کشور و از پروژه‌های معدنی کنونی و ضایعات موجود به‌دست آورد.

آساموا در پایان به جمع‌بندی مزایای این پژوهش پرداخت و گفت: «ظرفیت فرآوری و استحصال مواد معدنی حیاتی برای هر دو کشور استرالیا و هند افزایش می‌یابد و فرصت رشد اقتصادی، استخدام و سرمایه‌گذاری بیشتر بدون آسیب زدن به محیط‌زیست یا سلامت افراد نیز فراهم می‌شود.»

منبع: وب‌سایت دانشگاه استرالیای جنوبی

روزگار معدن

صنایع فلزی و غیرفلزی

۴ یکشنبه
۲۱ فروردین ۱۴۰۱
۸ رمضان ۱۴۴۳
۱۰ آوریل ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۸۱۶

یادداشت

توسعه صنعت فولاد در بیراهه

سیدرضا شهرستانی
عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران

توسعه صنعت فولاد در سایه بهره‌مندی از ظرفیت‌های انرژی و معدنی در طول سال‌های گذشته در کشور موردتوجه قرار گرفته است. با وجود ظرفیت‌سازی‌های گسترده‌ای که در صنعت فولاد انجام شده اما همزمان به تامین زیرساخت‌ها در این صنعت توجه کافی نشده است. به بیانی دیگر، اشتباهات اساسی در روند پایه‌گذاری و توسعه این صنعت اجرایی شده و اکنون شاهد پیامدهای منفی ناشی از هستیم.

در حالت کلی انتظار می‌رود صنایع فولاد در مناطقی که به آب‌های آزاد دسترسی دارند، احداث شوند اما واحدهای فولادی کشور عموما در مناطق مرکزی و شمالی کشور احداث شده‌اند. این جانمایی اشتباه مشکلات فراوانی را برای این صنعت ایجاد کرده است و با گذشت زمان، ابعاد جدیدی از این چالش‌ها نمایان می‌شود. نزدیکی واحدهای تولیدی در زنجیره فولاد، مزیت‌های متعددی را به‌دنبال دارد، از جمله آنکه امکان تسهیل صادرات فولاد از طریق آب‌های آزاد فراهم می‌شود. اما متاسفانه در سایه سیاست‌گذاری‌های اشتباه و فشار نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره‌های گوناگون به‌منظور توسعه مناطق مرکزی و ایجاد اشتغالزایی در این استان‌ها، شاهد چنین جانمایی اشتباهی هستیم.

گفتنی است محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد اغلب حجیم هستند و وزن بالایی دارند، درنتیجه حمل‌ونقل آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در بسیاری از کشورها، اولویت انتقال محصولات زنجیره فولاد به کانال‌های آبی یا خطوط حمل‌ونقل ریلی اختصاص دارد.

از آنجاکه حمل‌ونقل ریلی در کشور ما توسعه نیافته و اغلب ظرفیت‌های فولادی کشور دور از آب احداث شده‌اند، بار اصلی انتقال محصولات تولید شده در این زنجیره بر دوش راه‌آهن است. این موازنه اشتباه هزینه قابل‌توجهی را به تولیدکنندگان تحمیل و قیمت تمام‌شده تولید را افزایش می‌دهد. علاوه بر این، شاهد افزایش قابل‌توجه بار ترافیکی در جاده‌های کشور خواهیم بود؛ این موضوع استهلاک جاده‌ها را تشدید می‌کند و هزینه تعمیر و نگهداری افزایش می‌یابد. در همین حال با توجه به افزایش قابل‌توجه مصرف سوخت، از یک‌سو منابع کشور هدر می‌رود و هزینه قابل‌توجهی صرف تامین سوخت برای نقل‌وانتقال جاده‌ای می‌شود و از سوی دیگر، آلودگی هوا تشدید خواهد شد. از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌گونه استنتاج کرد که وارد آوردن چنین فشاری به حمل جاده‌ای اشتباه است و باید در روند توسعه زیرساخت‌های کشور تجدیدنظر اساسی شود.

با توجه به برنامه‌های توسعه‌ای صنعت فولاد و ظرفیت‌سازی‌هایی که در طول سال‌های گذشته انجام شده، انتظار می‌رود ظرفیت تولید فولاد کشور در افق ۱۴۰۴ به ۵۵ میلیون تن افزایش یابد. تولید این حجم از فولاد نیازمند انتقال حجم قابل‌توجهی از مواد معدنی و محصول نهایی است؛ بنابراین تقویت خطوط حمل‌ونقل ریلی ضروری به‌نظر می‌رسد. با این وجود از ۲۵۰۰۰ کیلومتر خط ریلی موردنیاز، فقط ۱۲۰۰۰ کیلومتر آن در طول سال‌های گذشته، احداث شده است. در همین حال، سرعت انتقال بار توسط خطوط حمل ریلی در ایران به مراتب پایین است. در کشورهای پیشرفته، حمل بار توسط ریل با سرعت ۷۰ کیلومتر بر ساعت انجام می‌شود؛ درحالی که این عدد در ایران به ۲۴ کیلومتر بر ساعت می‌رسد. همین سرعت پایین موجب می‌شود، ظرفیت حمل بار از این طریق کاهش یابد و بر هزینه‌های آن افزوده می‌شود.

ازمجموع موارد یادشده می‌توان اینطور استنتاج کرد که توسعه زیرساخت‌های ریلی در کشور ضروری به‌نظر می‌رسد. دولت می‌تواند با ایجاد مشوق‌های گوناگون، زمینه جذب سرمایه را به این حوزه تسهیل کند. در حال حاضر، سرمایه‌گذاران و فعالان صنعتی در بخش‌های گوناگون همچون تولید فلزات و صنایع پتروشیمی از طریق برگزاری انجمن‌های تخصصی برای سرمایه‌گذاری در بخش لجستیک اعلام آمادگی کرده‌اند. اقدامی که از یک‌سو هزینه حمل‌ونقل آنها را کاهش می‌دهد و از سوی دیگر، ارتقای منافع کشور را به‌دنبال خواهد داشت؛ درنتیجه امید می‌رود دولت از این ظرفیت‌ها استقبال کند.

فولاد مبارکه در مسیر توسعه دانش بنیان ها

عکس: آیدا فریدی

گروه معدن

فولاد مبارکه به‌عنوان یک صنعت بزرگ به‌دنبال نقش‌آفرینی موثر در حوزه دانش‌بنیان است. صنایع بزرگ در اقتصادهای بزرگ جهان همواره پیشران، لکوموتیو و موتور محرکه اقتصاد هستند. فولاد مبارکه یکی از صنایعی است که به‌خوبی می‌تواند در پیشرانی توسعه و رشد اقتصاد کشور نقش ایفا کند و این حرکت رو به جلوی صنایع بزرگ، قطعا منجر به حرکت صدها صنعت کوچک و بزرگ در کشور خواهد شد.

محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه در حاشیه بازدید از طرح ملی خودکفایی بذر کشور در گفت‌وگو با خبرنگار صداوسیما اظهار کرد: رهبر معظم انقلاب همه‌ساله بزرگ‌ترین دغدغه‌ها و نیازهای روز کشور را به‌طور هوشمندانه‌ای در مرکز هدف قرار می‌دهند و توجهات را به سمت نیازهای کشور جلب می‌کنند که مسئولان و صنایع باید بر آنها تمرکز داشته باشند.

«فولاد» پیشتاز است

وی با بیان اینکه نقش صنایع بزرگ طی سال‌ها مغفول مانده، افزود: در راستای تحقق منویات رهبر معظم انقلاب در حوزه «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» نیز همین موضوع حاکم است و صنایع بزرگ ما باید به این فرمایش رهبر معظم انقلاب لبیک بگویند. طیب‌نیا بیان کرد: در حوزه تولید، مجموعه‌هایی مثل فولاد مبارکه، پیشران و پیشتاز بوده‌اند و اتفاقات خوبی رقم زده‌اند و در حوزه بومی‌سازی نیز حمایت‌های قابل‌توجهی از شرکت‌های دانش‌بنیان انجام شده و اگر صنایع بزرگ به موتورمحرکه این حرکت تبدیل شوند، به خودی خود صدها و هزاران صنعت کوچک و بزرگ دیگر حرکت می‌کنند. وی افزود: نهادهای حاکمیتی باید یکایک شرکت‌های دانش‌بنیان را فعال کنند و این امر نقش زیربنایی صنایع بزرگ را نشان می‌دهد.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه با اشاره به اینکه این مجموعه در حوزه‌های نوآوری و فناوری فعالیت‌های زیادی کرده، گفت: از سال گذشته تصمیمات خوبی در این زمینه گرفته شده و اکنون در لبیک به فرموده رهبر معظم انقلاب، باید این اتفاق رشد و توسعه بیشتری پیدا کند. طیب‌نیا بیان کرد: به همت دانشگاه‌های استان و شهرک‌های علمی و تحقیقاتی، گام‌های ارزشمندی در سنوات گذشته برداشته شده که بخشی از آنها با همکاری مجموعه‌های صنعتی بوده و اکنون با محور قرار دادن شعار امسال و توجه به حوزه دانش‌بنیان توسط رهبر معظم انقلاب، درصدد این هستیم که با شناسایی بهتر این مجموعه‌ها، همکاری‌ها را رشد و توسعه دهیم و در حوزه‌هایی که ما می‌توانیم به شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کنیم یا آنها کمک‌حال صنایع باشند، با هم‌افزایی بیشتر، حرکت‌های بزرگی را آغاز کنیم.

رهبرانقلاب مشارکت صنایع بزرگ برای طرح‌های دانش‌بنیان

به گزارش روابط‌عمومی شرکت فولاد مبارکه، پروین صالحی، نماینده مردم شهرستان مبارکه در مجلس شورای اسلامی در حاشیه بازدید از طرح ملی خودکفایی بذر کشور اظهار کرد: متعاقب نقشه راهبردی رهبر معظم انقلاب با عنوان «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین»، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر مجلسی طرح مهمی با عنوان طرح ملی خودکفایی بذر را آغاز کرده که رهبر معظم انقلاب به این مقوله توجه بسیار زیادی دارند.

وی افزود: اگر مشارکت صنایع بزرگی همچون فولاد مبارکه را برای اجرای طرح‌های دانش‌بنیان جلب کنیم و واحدهای صنعتی دیگر نیز به این مقوله توجه کنند، طرح‌های دانش‌بنیان در کشور به منصه‌ظهور خواهند رسید و این امر منجر به رضایت رهبر معظم انقلاب و مردم خواهد شد.

نماینده مردم شهرستان مبارکه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به کارگاه‌های عملیاتی و مجهز دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر مجلسی خاطرنشان کرد: باتوجه به بلااستفاده بودن برخی از این کارگاه‌ها می‌توان از آنها، چه برای دانش‌آموزان هنرستان‌ها و چه برای دیگر علاقه‌مندان به صنعت، استفاده کرد که این امر نیز با حمایت صنایع با شیوه بهتری انجام می‌شود.

وی در پایان اذعان کرد: مجلس شورای اسلامی در راستای ترغیب و تشویق صنایع به حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، نقشی نظارتی و حمایتی خواهد داشت و بازدید امروز از طرح ملی خودکفایی بذر کشور نیز در راستای حمایت از طرح‌های دانش‌بنیان بسیار مفید واقع خواهد شد.

طرح ملی بذر

پیام نجفی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان اصفهان در حاشیه بازدید مدیرعامل، معاون تکنولوژی و برخی مدیران شرکت فولاد مبارکه و نماینده مردم شهرستان مبارکه در مجلس شورای اسلامی از طرح ملی خودکفایی بذر کشور اظهار کرد: این طرح به‌عنوان یکی از طرح‌های مهم دانش‌بنیان توسط دانشگاه آزاد اسلامی در حال اجراست.

وی با بیان اینکه طرح مذکور در زمینه تولید بذر به‌ویژه با شیوه گلخانه‌ای و هیبریدی مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته و نخستین کارخانه تولید بذر در قالب دانش‌بنیان احداث خواهد شد، اظهار کرد: امیدواریم طرح ملی خودکفایی بذر به وابستگی کشور به بذرهای خارجی پایان دهد، چراکه دانش تولید بذرهای گلخانه‌ای و هیبریدی به‌صورت انحصاری در اختیار چند شرکت خارجی است. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان اصفهان در پایان ضمن تقدیر از مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه، هیأت همراه و نماینده مردم شهرستان مبارکه در مجلس شورای اسلامی از محل اجرای طرح ملی خودکفایی بذر اضافه کرد: بازدید مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه و هیات همراه از این طرح دانش‌بنیان، نشان‌دهنده اهمیت طرح‌های دانش‌بنیان برای شرکت فولاد مبارکه است و امیدواریم با مشارکت و حمایت صنایع بزرگ از فعالیت‌های اینچنینی شاهد توسعه این‌گونه فعالیت‌ها باشیم.

سخن پایانی

مجموعه‌هایی مثل فولاد مبارکه می‌توانند به پیشران اصلی حمایت از بومی‌سازی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان بدل شوند. شرکت فولاد مبارکه از سال گذشته در مسیر توسعه دانش‌بنیان‌ها گام برداشته و اکنون به‌دنبال آن است که در حوزه‌های تولید محصولات کیفی، بومی‌سازی و ساخت داخل و حتی کسب‌وکارهای جدید و حوزه‌های دانش‌بنیان، اقدامات در خوری را اجرایی کند.

برق اختصاص یافته به صنعت فولاد افزایش یافت

برق اختصاص یافته به صنایع فولادی با رشد ۱۰.۵ درصدی در ۲ هفته ابتدای سال مواجه شده است.

به گزارش فارس، قطع برق صنایع فولاد در بازه زمانی کوتاهی از سال به دلیل ناترازی ایجاد شده در تولید و مصرف این حامل انرژی یکی از دستاویزهایی است که همواره از سوی فعالان صنعت فولاد کشور به عنوان یک رکن کندکننده مسیر توسعه این صنایع معرفی می‌شود.

اخیرا نیز، وحید یعقوبی معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد در گفت‌وگویی عنوان کرد: « دیوار صنعت فولاد از همه کوتاه تر است و زمانی که کمبود برق در کشور اتفاق می‌افتد اول از همه برق صنعت فولاد را قطع می‌کنند.»

با وجود اینکه فعالان صنعت فولاد کشور همواره بر نقش کمبود برق در تولید این محصول در کشور می‌گویند، اما نگاهی به آمار تامین برق بیانگر آن است که به طور کلی تامین انرژی در طول کل سال برای صنایع فولادی رشد داشته است.

برای مثال از در دو هفته ابتدایی امسال یعنی از اول فروردین ماه تا ۱۴ فروردین ماه سال ۱۴۰۱ مصرف برق صنایع فولادی معادل ۱۶.۳۴ درصد از برق توزیع شده کشور را به خود اختصاص داده است.

از سوی دیگر توجه به آمار انرژی برق ارائه شده به صنایع و مقایسه آن نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد، برق ارسال شده به صنایع فولادی با رشد ۱۰.۵ درصدی در مدت مذکور مواجه شده است.

علاوه بر این بررسی اوج بار استان‌هایی که بیشترین صنایع فولاد را به خود اختصاص داده‌اند، در دو هفته ابتدایی سال نشان می‌دهد، پیک (اوج) مصرف این استان‌ها نسبت به سال گذشته به طور متوسط ۸.۶ درصد رشد را تجربه کرده که نسبت به روند نرمال رشد اوج بار بسیار قابل توجه است.

صنایع بزرگ در کشور چگونه باعث قطعی برق می‌شوند؟

با توجه به آمار سالانه فروش برق به صنایع فولادی کشور، به نظر می‌رسد، صنعت برق در زمان‌هایی که تولید و مصرف این حامل انرژی تراز بوده است، نسبت به پاسخگویی به نیاز صنایع اقدام کرده است، از سوی دیگر قطعی برق در بازه‌های زمانی کوتاهی از سال که با ناترازی دست و پنجه نرم می‌کردیم نیز در سایر بازه‌های زمانی سال جبران شده است.

در همین راستا واکاوی دلایل اصلی ناترازی تولید و مصرف برق بیان‌کننده آن است که صنایع کشور به ویژه در بخش فولاد یکی از اصلی‌ترین عوامل شکل گیری خاموشی هستند.

زمانی که به صنعت برق مراجعه می‌کنیم، تا دلیل قطعی برق را متوجه بشویم با سیل بدهی‌های بخش مرتبط با این حامل انرژی مواجه خواهیم شد.

یکی از دلایل اساسی که زمینه انباشت بدهی برای صنعت برق مهیا می‌کند، مسئله نظام مبتنی بر تعرفه‌گذاری یارانه‌ای برق است. به عبارت دیگر مشترکان صنعتی، خانگی، کشاورزی و سایر بخش‌های اقتصاد برای هر کیلووات ساعت برق هزینه‌ای بسیار کمتر از نرخ تمام شده را برای این حامل انرژی می‌پردازند.

به استناد گزارش دیوان محاسبات کشور در سال ۱۳۹۹، هزینه تمام شده تولید هر کیلووات ساعت برق بدون احتساب هزینه سوخت مصرف نیروگاه‌ها معادل ۲۱۵ تومان برآورد شده است.

این در حالی است که متوسط بهای پرداختی به صنعت برق برابر ۹۴ تومان بوده است.

در چنین شرایطی اگر مشترکان برق به طور تمام و کمال نسبت به پرداخت هزینه برق خود اقدام کنند. نیروگاه‌دار روی هر کیلووات ساعت برق باید مبلغ ۱۲۱ تومان ضرر بپردازد.

از آنجایی که در قانون پیش‌بینی شده هزینه ضرر نیروگاه‌داران توسط دولت و از منابع متعلق به همه مردم پرداخت شود، لذا این بدهی به دولت منتقل خواهد شد.

با توجه به سهم ۶۵ درصدی بخش خصوصی در نیروگاه‌داری، حجم مطالبات بخش خصوصی از دولت با شیب زیادی در حال افزایش است و تا پایان سال ۱۳۹۹ به ۶۷ هزار میلیارد تومان رسیده است.

این درحالی است که در پایان سال ۹۸ بدهی دولت به نیروگاه‌داران معادل ۵۸ هزار میلیارد تومان بوده و تنها در یک سال این بدهی ۹ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرده است.

دود تعرفه برق یارانه‌ای به چشم صنایع می‌رود

با توجه به شرایط یاد شده نظام تعرفه‌گذاری یارانه‌ای سبب شده تا صنعت برق با بدهی بسیار سنگین مواجه شده و فرصت توسعه از الفبای زیرساخت اقتصادی کشور سلب شود. کند شده توسعه واحدهای تولید برق در کنار رشد سریع تقاضا در ایران زمینه ایجاد ناترازی و شکاف عمیق بین عرضه و تقاضا را فراهم کرده و در بازه‌هایی از سال که تقاضا به اوج می‌رسد، توان تامین برق از سوی نیروگاه‌ها وجود ندارد و خاموشی گریبان مشترکان کشور را خواهد گرفت. بر این مبنا با توجه به مشکلات گسترده اجتماعی در مسئله ایجاد خاموشی برای مشترکان خانگی، بیشترین میزان خاموشی به مشترکان صنعتی اعمال می‌شود و به دنبال آن صنایع از این مسئله متضرر می‌شود.

دور باطل شکل گرفته از ابتدای مسیر مبنی بر پرداخت یارانه برق به همه مشترکان به خصوص مشترکان حوزه صنعت در نهایت سبب می‌شود، تا زمینه نچرخیدن چرخ صنایع کشور مهیا شده و به دنبال آن توسعه متناسب شکل نگیرد، معنای توسعه نامتناسب با رشد تقاضا نیز به معنای خاموشی تلقی شده و در نهایت بیشترین ضرر و زیان متوجه بخش صنعتی خواهد شد. بر این اساس در شرایطی که صنعت فولاد کشور بهای واقعی برق را بپردازد، بخشی از بدهی صنعت برق ناشی از تعرفه یارانه‌ای جبران شده و از سوی دیگر زمینه جلوگیری از خاموشی در بازه‌های زمانی کوتاه فصل تابستان مهیا خواهد شد.

فولاد مبارکه پیشران در تحقق انقلاب صنعتی چهارم

رئیس کمیسیون دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران با اشاره به ایجاد ۳۰۰ هزار شغل توسط شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور، گفت: شرکت فولاد مبارکه در تحقق انقلاب صنعتی چهارم اقدامات مهمی انجام داده است.

افشین کلاهی در گفت‌وگو با ایراسین با اشاره به شعار سال «تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» اظهار کرد: اهمیت و جایگاه شرکت‌های دانش‌بنیان در صنایع بزرگ با اصطلاح جهانی «نفوذ نوآوری در صنایع» یا انقلاب صنعتی چهارم مورد بررسی قرار می‌گیرد. این یعنی مدل‌های کسب‌وکار در حال تغییر و نوآوری در کل زنجیره ارزش و تولید صنایع بزرگ تاثیرگذار است بنابراین اگر صنایع به این موضوع مهم توجه نکنند در آینده نزدیک از نظر رقابتی دچار چالش خواهند شد. وی افزود: «نوآوری» و «فناوری» دو رکن مهم در صنایع بزرگ در کل زنجیره اعم از لوجستیک، تامین مواد اولیه، تولید نهایی، فروش و خدمات پس از فروش موثر است. شرکت فولاد مبارکه از معدود صنایع پیشران کشور است که به این مهم توجه کرده و با طرح تحول دیجیتال به سمت هوشمندسازی در حرکت است.

رئیس کمیسیون دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران با اشاره به اینکه در کشور ۶ هزار و ۷۰۰ شرکت دانش‌بنیان از معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مجوز دریافت کرده‌اند، تصریح کرد: کالا و خدمات این شرکت‌ها، دانش‌بنیان شده است و تحت حمایت قانون دانش‌بنیان قرار گرفته‌اند. علاوه بر این شرکت‌ها، بالغ بر ۶ هزار شرکت استارتاپی در کشور وجود دارد که بدون اخذ مجوز، فعالیت می‌کنند. ۵ هزار شرکت هم در ۵۰ پارک علم و فناوری کشور به فعالیت مشغولند. کلاهی تصریح کرد: برآوردها حاکی از این است درآمد شرکت‌های دانش‌بنیان در سال گذشته بالغ بر ۳۰۰ هزار میلیارد تومان است و به صورت مستقیم ۳۰۰ هزار شغل ایجاد کرده‌اند و یک میلیارد دلار هم صادرات داشته‌اند. وی با اشاره به تصویب قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اشاره‌ای کرد و افزود: از یک دهه گذشته که نخستین زیست بوم نوآوری در کشور ایجاد شد تا امروز حمایت‌های خوبی از شرکت‌های دانش‌بنیان صورت گرفته است و در همین راستا هم شرکت فولاد مبارکه از شرکت‌های دانش‌بنیان حمایت کرده است.

رئیس کمیسیون دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران تاکید کرد: انتخاب شعار سال می‌تواند در تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان موثر باشد چراکه سهم اقتصاد دانش‌بنیان‌ها در تولید ناخالص داخلی (GDP) مناسب نیست و اگر تمام تلاش ما بر تقویت این موضوع شود به تمام اهداف تولید دانش‌بنیان دست خواهیم یافت.

کلاهی ادامه داد: یکی از ابعاد تولید دانش‌بنیان روی آوردن صنایع و شرکت‌های بزرگ به سمت نوآوری است. سرمایه‌گذاری صنایع و شرکت‌های بزرگ در شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند به رشد نوآوری منتج شود و با رقابت‌پذیری و ایجاد مزیت رقابتی سهم شرکت‌های دانش‌بنیان در تولید ناخالص داخلی افزایش می‌یابد.

زنگ خطر در بازار کامودیتی‌ها به صدا درآمد

شیوع گسترده ویروس کرونا طی دو سال اخیر و افزایش تنش‌ها و درگیری میان روسیه و اوکراین، نرخ محصولات کامودیتی را با رشد قابل توجهی همراه کرد ضمن اینکه بی‌ثباتی در بسیاری از بازارها از جمله مواد خام، نفت، دلار، طلا و... ابهامات زیادی را در مورد آینده اقتصاد جهانی ایجاد کرده است. به گزارش اقتصادآنلاین، کالاهای کامودیتی که قابلیت معامله با کالاهای مشابه را دارند، عموما مواد اولیه صنایع هستند. کامودیتی‌ها به عنوان ماده خام برای تمامی کالاهایی که در زندگی روزمره استفاده می‌شود و نیز به عنوان یک دارایی، در بازار کامودیتی داد و ستد می‌شوند. این در حالی است که نرخ کامودیتی‌ها به دلیل اثرگذاری مستقیم بر نرخ کالاهای نهایی و تحت تاثیر قرار دادن آنها، برای اقتصاد جهانی دارای اهمیت هستند.

بیش از یک ماه از شروع جنگ میان دو کشور روسیه و اوکراین می‌گذرد، این در حالی است که ادامه درگیری‌ها، تاثیراتی زیاد و طولانی بر عرضه جهانی غذا و انرژی در جهان دارد. از سوی دیگر و بر اساس پیش‌بینی بسیاری از کارشناسان و فعالان اقتصادی، در صورت ادامه درگیری نظامی بین روسیه و اوکراین، عرضه گاز طبیعی و نفت روسیه به بازار جهانی با اختلالات بیشتری مواجه خواهد شد که این امر، فشار افزایش نرخ در بازارهای جهانی را بیشتر خواهد کرد و وابسته بودن تجارت بسیاری از کامودیتی‌ها به کشورهای روسیه و اوکراین، بر اقتصاد جهان نیز اثرگذار است. همچنین، جنگ میان روسیه و اوکراین در حالی رخ داد که زنجیره تامین جهانی و وضعیت کالاهای کامودیتی پس از شیوع ویروس کرونا، در حال بهبود بود و با افزایش تقاضای جهانی نفت و از سرگیری فعالیت‌های صنعتی پس از کرونا نیز همراه شده بود. روسیه، بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان پس از عربستان و همزمان بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی در جهان است که روزانه بین ۴ تا ۵ میلیون بشکه نفت صادر می‌کند و بدیهی است که اختلال در عرضه نفت روسیه، افزایش نرخ این محصول را به دنبال دارد. در نتیجه همین موضوع، نرخ نفت به بالاترین نرخ خود در هشت سال اخیر (از سال ۲۰۱۴ میلادی تاکنون) رسیده و در محدوده ۱۰۸ دلاری قرار گرفته است. علاوه بر نرخ نفت، آلومینیوم، مس، روی، سرب، گندم، گاز طبیعی، زغال‌سنگ و روغن‌های خوراکی، از جمله کالاهایی هستند که به دلیل جنگ روسیه و اوکراین و مانع در عرضه به میزان کافی، افزایش نرخ را به دنبال خواهند داشت.

هزینه معدنکاری در مدار افزایش

گروه معدن

معدنکاری یکی از معدود صنایعی بود که تا پیش از فراگیری کووید۱۹، در آن نوآوری‌های تحول‌آفرین چندانی اتفاق نمی‌افتاد. به گزارش «روزگار معدن»، معدنکاران هرچند باید نوسانات نرخ محصولات خود را تحمل می‌کردند اما از ثبات نسبی هزینه‌های تولید بهره داشتند. این ثبات هزینه‌ها حتی تا نیمه نخست دوران کرونا ادامه داشت (آوریل ۲۰۲۰ که نرخ نفت برای نخستین بار زیر صفر رفت را به یاد می‌آورید؟)

کاهش هزینه‌های تولید در آن دوره که همراه با کنترل هزینه‌های معدنکاران شد، آنها را قادر به ثبت رکوردهای سودآوری، بازخرید سهام و افزایش سود تقسیم‌شده سهام کرد. اما پس از آن تورم بازگشت. سال گذشته، ترکیبی از اثرات صندوق‌های حمایتی کووید، اختلال در زنجیره تأمین، تقاضای سرکوب‌شده و کاهش محدودیت‌های کرونا باعث شد تورم امریکا به ۷ درصد برسد؛ رقمی که در سال ۲۰۲۰ فقط ۱.۳ درصد بود.

در ژانویه و پیش از جنگ اوکراین، تورم امریکا به ۷.۵ درصد رسید که بیشترین سطح آن در ۴۰ سال اخیر بوده است. افزایش نرخ تورم در کانادا شدت کمتری داشت و از ۰.۷ درصد در ۲۰۲۰ به ۳.۴ درصد در ۲۰۲۱ رسید. با این حال، به گزارش بانک جهانی، تورم سنگین به حدی گسترش یافته که ۱۵ تا ۳۴ کشور پیشرفته هم‌اکنون با تورم ۱۲ ماهه بیش از ۵ درصدی مواجه هستند.

سپس در ۲۴ فوریه روسیه به اوکراین حمله کرد و با افزایش نرخ کامودیتی‌ها، رکوردهای جدیدی برای آنها ثبت و تورم را هم شدیدتر کرد. در سایت‌های معدنی، نرخ مواد اولیه به‌شدت نسبت به سطوح پایین ۲۰۲۰ بالاتر بودند (دوره کوتاهی که قرنطینه‌ها حتی باعث تورم منفی شده بوده بود). در پژوهش میانه مارس بانک امریکا که به‌طور تخصصی مسائل غول‌های معدنی بررسی شده بود، گزارشی از افزایش هزینه‌های آنها منتشر و افزایش ۳۵۰ درصدی نرخ سوخت (نفت برنت)، افزایش بیش از ۶۰۰ درصدی نرخ سولفوریک اسید (در شیلی)، افزایش بالاتر از ۳۰۰ درصدی نرخ استیل و رشد فراتر از ۴۰۰ درصدی نرخ گاز طبیعی در بازار اروپا نسبت به قیمت‌های ۲ سال پیش ثبت شد.

در نتیجه، بالاخره بانک‌های مرکزی در مقابله با تورم شروع به افزایش نرخ بهره خود کردند (فدرال رزرو امریکا برای نخستین‌بار از سال ۲۰۱۸ نرخ بهره را در میانه مارس افزایش داد و بانک کانادا همین اقدام را در اوایل مارس انجام داد.) آنها ممکن است مجبور شوند دقت بیشتری در توازن‌بخشی به افزایش تورم و ریسک سیاسی در پی جنگ اوکراین نشان دهند.

اگر جهان غرب در تقابل با روسیه و عقب راندن آن از خاک اوکراین و تحریم‌های بین‌المللی مصمم باشد (حتی پس از آنکه به نوعی توافق با این کشور دست یافتند)، فشارهای تورمی بر معدنکاران و سایر مردم افزایش خواهد یافت؛ فشاری که هم‌اینک نیز با آن مواجه هستند.

دنیایی ضدجهانی شده

براساس برخی تحلیل‌ها، جهان از سال ۲۰۱۵ به بعد، روندی بر خلاف جهانی‌شدن را طی می‌کند. شیوع کرونا این فرآیند را تسریع کرد و اقدامات روسیه در اوکراین نیز آن را به اوج خود رساند.

رومن منذوزا، تحلیلگر شرکت مالی و سرمایه‌گذاری اس‌اس‌سی‌آی امریکا در ماه دسامبر در وبلاگش نوشت: «با از هم‌گسیختگی اقتصاد جهان، ریسک‌های مختلفی به بار خواهد آمد. ضدجهانی شدن ممکن است به معنای آن باشد که بازارهای ملی شکنندگی کمتری نسبت به شوک‌های بیرونی داشته باشند اما این مزیت به بهای آسیب‌پذیری فزاینده نسبت به شرایط اقتصادی داخلی تمام می‌شود. با کوتاه‌تر شدن زنجیره‌های تامین، مبادلات بازرگانی منطقه‌ای‌تر می‌شود و به‌طور کلی، تجارت و سرمایه‌گذاری‌های فرامرزی کاهش می‌یابد.» وی در ادامه نوشت: «در حالی که کاهش فعالیت شرکت‌های معدنی در سطح جهان (و در پی همه‌گیری کرونا) به کمبود محصولات و افزایش قیمت‌ها انجامید، نمی‌توان این موضوع را نادیده گرفت که روندهای حامی جهانی‌شدن به مهار تورم طی چند دهه طولانی کمک کرده بود. هزینه‌های پایین تولید برای معدنکاران به نوبه خود به تولید بیشتر کامودیتی‌ها می‌انجامید و این مسئله باز هم باعث حفظ سطح پایین قیمت‌ها می‌شد. اگر روند خلاف جهانی‌شدن ادامه یابد، امکان شوک به طرف عرضه اقتصاد جهان وجود دارد. به‌جز کمبود و قحطی، فقدان رقابت جهانی و کاهش طولانی‌مدت تجارت‌های فرامرزی به فشارهای تورمی می‌افزاید. همزمان با آن نوآوری‌ها کاهش یافته و رشد اقتصادی بلندمدت هم کند می‌شود.»

لری فینک، مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری بلک‌راک امریکا نیز در اواخر ماه مارس در پیامی به سهامداران از خطرات اقدامات روسیه برای اقتصاد صحبت کرد. وی چالش‌هایی مانند هزینه‌های بالاتر و کاهش حاشیه سود را برای شرکت‌ها اجتناب‌ناپذیر دانست. به تحلیل او «وضعیت مساعد صورت‌های سودوزیان شرکت‌ها و مشتریان، مانند ضربه‌گیر برایشان عمل می‌کند. با این حال، در بلندمدت و در صورت ادامه یافتن این شرایط، تورم قطعی خواهد بود.» البته هزینه‌ها و تورم بیشتر، لزوما اتفاق بدی نیست. این موضوع به‌ویژه آنجا بیشتر به چشم می‌آید که متوجه می‌شویم باوجود افزایش هزینه‌های تولید، نرخ فروش و درآمدها هم افزایش یافته و حتی شاهد بیشتر شدن حاشیه سود برخی شرکت‌ها هستیم.

منبع: ماینینگ‌دات کام

خبر

پیش‌بینی رشد درآمد صادراتی استرالیا

پیش‌بینی می‌شود درآمد صادرات بخش معدن و انرژی استرالیا در سال مالی ۲۰۲۱-۲۰۲۲ به رکورد ۴۲۵ میلیارد دلار استرالیا معادل ۳۱۸ میلیارد دلار امریکا برسد، اگرچه انتظار می‌رود نرخ سنگ آهن استرالیا کاهش یابد. به گزارش فولاد ایران، برآورد شده درآمد صادرات مواد اولیه استرالیا در سال مالی ۲۰۲۱-۲۰۲۲ منتهی به ژوئن ۳۳ درصد نسبت به رکورد ۳۲۰ میلیارد دلار استرالیا در سال قبل افزایش یابد و سال مالی ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۳ به ۳۷۰ میلیارد دلار استرالیا کاهش یابد. قیمت جهانی انرژی و کامودیتی‌ها در امسال با این چشم‌انداز افزایش یافته که تهاجم روسیه به اوکراین کمبود را تشدید می‌کند. در این بین زغال سنگ دومین کالای صادراتی استرالیا پس از سنگ آهن است که از مرز ۱۰۰ میلیارد دلار صادرات سالانه عبور کرده است. درآمد حاصل از صادرات لیتیوم، نیکل و مس احتمالاً در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۲ از ۲۳ میلیارد دلار فراتر خواهد رفت که نسبت به سال قبل ۳۸ درصد افزایش خواهد داشت. قیمت زغال سنگ متالورژی و حرارتی استرالیا در ژانویه ۲۰۲۲ به بالاترین سطح خود رسید، زیرا آب و هوای نامناسب، تولید و حمل‌ونقل را تحت تأثیر قرار داد. این گزارش خاطرنشان کرد که پس از جنگ اوکراین نیز رکوردهای جدیدی ثبت شد. پیش‌بینی می‌شود درآمد حاصل از صادرات زغال سنگ به حدود ۱۱۰ میلیارد دلار استرالیا در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۲ افزایش یابد. قیمت سنگ آهن، بزرگترین کالای صادراتی استرالیا، بسیار پایین تر از اوج خود در اواسط سال ۲۰۲۱ باقی می‌ماند و انتظار می‌رود با بهبود بیشتر عرضه برزیل و کاهش رشد تقاضای جهانی، کاهش یابد.

روی خط خبر

تعیین نرخ جدید شن و ماسه در کهگیلویه و بویر احمد

قیمت جدید انواع شـن و ماسـه در اسـتان کهگیلویـه و بویراحمد بعد از ۱۵ روز پر سـر و صدا کارخانه داران، تعیین شده است.

به گزارش تسـنیم، ابتدای امسـال کارخانه داران شـن و ماسه کهگیلویه و بویراحمد بدون هماهنگـی با مسـئولان و متولیان امر از جمله سـازمان صنعـت، معدن و تجـارت در اقدامی خودسـرانه نرخ ماسه شسته را ۶۵ هزار تومان، ماسـه شکسـته ۶۳ هزار تومان، شن نخودی و بادامی ۵۵ هزار تومان و ماسه بادی را ۳۸ هزار تومان را تعیین کردند که نسـبت به نرخ سال گذشته افزایش ۱۰۰ درصدی را نشان می‌داد.

افزایش خودسرانه نرخ شن و ماسه با واکنش شدید مردم روبه‌رو شد و خبرگزاری تسنیم نیز در جایگاه «صدای مردم» به عنوان نخسـتین رسـانه به ایـن موضوع ورود کرد و مسـتمر به پیگیری‌ها ادامه می‌داد.

کارگروه تنظیم بازار کهگیلویه و بویراحمد در نخستین نشسـت خود در سال جدید اقدام به تعیین و ابلاغ نرخ شـن و ماسه کرده‌اند تا بعد از ۱۵ روز پر سـر و صدای کارخانه داران شن و ماسه، به نگرانی مردم پایان دهند.

سـالار حسـین‌پور، رئیس سـازمان صنعت، معدن و تجارت استان کهگیلویه و بویراحمد با اشاره نخستین نشست کارگروه تنظیم بازار در سـال ۱۴۰۱ گفت: در این جلسه نرخ انواع شن و ماسه استاندارد در محل واحدهای تولیدی با احتسـاب مالیات بر ارزش افزوده، حق باسکول و حق بارگیری تعیین شده است.

وی افزود: نرخ ماسـه شسته هر تن ۴۸ هزار تومان، ماسـه شکسـته ۴۴ هزار تومان، شـن نخودی و بادامی ۳۱ هزار تومان و ماسـه بادی ۲۴ هزار تومان برای سـال جدید تعیین شـده است.

حسـین پور تاکید کـرد: تمامـی واحدهای تولیـدی موظف به ارائه فاکتور رسـمی همراه بـا مهر کارخانه، تاریخ بارگیری و آدرس مقصد هستند.

پروژه «فولاد رخ» نیازمند ۵۰ هزار میلیارد ریال اعتبار

نماینده مجلس شـورای اسـلامی در بازدید وزیر امـور اقتصـادی و دارایی از پـروژه نیمه تمـام کارخانه فولاد رُخ گفـت: تاکنون ۴ هزار و ۲۵۰ میلیـارد ریال اعتبـار از محل اعتبارات بخش خصوصی برای این کارخانه هزینه شـده و تکمیـل مرحله نخسـت آن نیازمند ۵۰ هزار میلیارد ریال اعتبار دیگر است.

به گزارش فارس، محسـن زنگنه در حاشـیه این بازدید گفت: تاکنون ۴ هزار و ۲۵۰ میلیارد ریال اعتبار از محـل اعتبارات بخش خصوصی بـرای طـرح کارخانه فـولاد رُخ تربت حیدریه هزینه شده و تکمیل مرحله نخست آن نیازمند ۵۰ هزار میلیارد ریال اعتبار دیگر است.

وی افـزود: در صورت تامین به موقع اعتبار، برای هزار نفر به شـکل مسـتقیم شغل ایجاد می‌شود.

فرونشست زمین بیخ گوش ریل تهران- مشهد

زمین همچنان دهان باز می‌کند!

گروه معدن

زمیـن همچنـان بیـخ گوش مسـیر ریلی پرتـردد تهران- مشـهد دهان بـاز می‌کند و وعده‌های سـال‌های گذشته هیچ‌یک تا امروز به فرجام مطلوبی نرسیده است.

بـه گزارش فارس، بخش‌هـای قابل‌توجهی از کشـورمان به‌ویـژه در نوار مرکـزی ایران سال‌هاسـت که به‌طور جـدی درگیر پدیده «فرونشسـت زمین» شده اسـت و نگرانی‌ها برای تشـدید اوضاع دلهـره‌آور این پدیده هر روز بیشتر می‌شود.

فرونشسـت زمیـن بـه اسـتناد گفته‌های کارشناسـان و مدیـران دولتـی و مندرجات بولتن‌هـای سـازمان‌های مسـئول در بخش زمین‌شناسـی و مدیریت بحـران، امروز یکی از «بحران‌های جدی» در اسـتان‌های حاشیه کویـر مرکزی ایران محسـوب می‌شـود و از سـال‌ها پیش هشدار داده شـده بود که باید بـا «قید فوریـت» برای این مسـئله تدبیری اندیشیده شود.

بر اساس آمارهای رسمی موجود و به اذعان مدیران دولت، سـالانه ۱۰ تا ۱۲ سانتی‌متر و شاید هم بیشتر، فرونشست زمین در شماری از شهرستان‌های اسـتان‌های مرکز کشور رخ می‌دهد و مناطق جنوبی شهرسـتان سمنان نیز در سالیان گذشـته از این پدیده در امان نبوده است.

اهمیـت توجه به فرونشسـت زمیـن آنجا بیشتر می‌شود که تصاویر نشان می‌دهد دهان زمیـن هـر روز نزدیک و نزدیک‌تر به مسـیر شـریانی، پرتردد و مهم ریلی تهران- مشـهد باز می‌شـود و این امر در آینده نه‌چندان دور مخاطراتی را به همراه خواهد داشت.

با توجـه به عبور خطوط ریلـی، جاده‌های دسترسـی، خطـوط انتقـال گاز و... از نقاط نزدیـک به زمین‌هایی که ایـن روزها بیش از گذشـته درگیر پدیده فرونشست شده است، کارشناسـان عقیـده دارند اگر اقـدام عاجلی برای بهبود شـرایط صورت نگیـرد، وقوع هر فاجعـه‌ای در این مناطق محتمل خواهد بود؛ اما علت اصلی تشـدید بحـران و راه‌حل‌های پایدار رفع مشـکل چیسـت و چرا تـا امروز وعده‌ها در این زمینه عملی نشده است؟

▣ فقط «وعده»؛ دریغ از «عمل»!

شـکاف‌های عمیـق و چند متـری در دل زمین، در شـمار زیـادی از مناطق نزدیک به کویر، در اسـتان‌های مرکزی ایران تنها چند متـر مانده تا به مسـیر ریلی تهران- مشـهد برسـد و تصاویر به‌خوبی ایـن اوضاع بغرنج را روایت می‌کند.

بـا وجـود تمـام تذکرهـا و هشـدارهای کارشناسـان امر و سـازمان‌های مسـئول در دو دهه گذشـته، اما اقدام مدون و مشخصی برای جلوگیری از تشـدید فرونشسـت زمین در اسـتان‌های مرکزی ایران ازجمله اسـتان سمنان انجام نشده است.

هشـت سال عمر دولت به‌اصطلاح «تدبیر و امید» با وعده‌هایی گذشـت که صرفا زمان را سپری کرد و امروز شاهد آن هستیم که زمین بیخ گوش حسـاس‌ترین تأسیسات ارتباطی و زیربنایی کشورمان دهانش را بیش از همیشه باز کرده است.

وعده‌هـای مدیـران دولت حجت‌الاسـلام روحانـی بـرای کنترل شـرایط فرونشسـت زمیـن، آن هـم در دولتـی که ادعا داشـت «محیط‌زیسـت» یکی از اولویت‌های اساسی آن خواهد بود، هیچ‌وقت محقق نشـد و امروز آثـار و پیامدهای خطرنـاک آن به‌وضوح در تصاویر و گفته‌های کارشناسان محیط‌زیست مشاهده می‌شود.

ایرج رئیسیان، مدیرکل وقت مدیریت بحران اسـتانداری سـمنان در دولت حجت‌الاسلام روحانـی در گزارشـی تأکید داشـت که «با همـکاری سـازمان مدیریـت و برنامه‌ریزی اسـتان سـمنان، اعتبارهایی برای بررسـی و مطالعه فرونشست زمین در استان سمنان در سال‌های گذشته لحاظ شده است».

وی گفتـه بـود: «بـا همـکاری مرکـز زمین‌شناسی و اکتشـافات معدنی، مطالعات خوبی برای بررسی فرونشست زمین در استان سمنان در دست بررسی است».

فرونشست زمین امروز یکی از «بحران‌های جدی» در اسـتان‌های حاشـیه کویر مرکزی ایران محسوب می‌شود

مدیـرکل مدیریـت بحـران اسـتانداری سـمنان مدعی شده بود: «هماهنگی و تعامل دسـتگاه‌های اجرایی و سـتادی برای مقابله با پدیده فرونشسـت زمین در استان سمنان افزایش می‌یابد».

امروز بیش از یک سـال و چنـد ماه از این سـخنان می‌گذرد و هنوز مشـخص نیسـت که اعتبارات پیش‌بینی‌شـده از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اسـتان سـمنان برای بررسـی و مطالعه فرونشست زمین در استان بـه چه میزان بـوده و تخصیـص آن به کجا رسیده است؛ چه اینکه بسیاری از کارشناسان محیط‌زیسـت معتقـد هسـتند هیـچ اعتبار خاصی برای این مسـئله تا امـروز اختصاص نیافته است!

اسـتانداری سـمنان همچنیـن هیـچ اطلاع‌رسـانی خاصی از رونـد همکاری مرکز زمین‌شناسـی و اکتشـافات معدنـی ایران با اسـتان سـمنان بـرای مطالعـه روی پدیده فرونشسـت در این اسـتان نداشـته است و حداقل در رسانه‌ها، نشـانه‌هایی از هماهنگی و تعامل دسـتگاه‌های اجرایی و ستادی برای مقابله با این پدیده نیز دیده نمی‌شود.

بررسی‌های میدانی فارس نیز نشان می‌دهد که وعده‌هـای دولت حجت‌الاسـلام روحانی دربـاره این پدیـده فوق‌العاده حائـر اهمیت تقریبا همگی روی کاغـذ مانده و تا امروز اثر وضعـی بر محیط و بهبود شـرایط در جنوب سمنان نداشته است.

▣ حرف‌هـای بی‌برنامـه؛ همچنـان بی‌دستاورد

حرف‌هـای بی‌برنامه مدیران در سـال‌های گذشـته، نه‌تنها با وجود ادعاهای همیشگی، همچنـان بی‌دسـتاورد مانـده، بلکـه پدیده فرونشسـت زمیـن در جنوب سـمنان را نیز تشدید کرده است و البته که مشخص نیست چـه کسـی بابت این سـخنان بـدون عمل، مدیران مسئول را بازخواست خواهد کرد!

یکی از مصداق‌های واقعی «ترک فعل» که انتظار می‌رود دادستان عمومی و انقلاب مرکز اسـتان و دسـتگاه‌های نظارتی، آن را حسب تأکیدهـای رؤسـای قـوای مقننـه و مجریه پیگیـری کنند، همیـن وعده‌هـای نافرجام درباره پدیده فرونشست زمین است؛ آن‌هم در جلسـاتی که از وقت و هزینه بیت‌المال برای آن اختصاص یافته و بی‌حاصل رها شده است!

فاطمه منصوری، معاون توسـعه مدیریت و منابع اسـتاندار سمنان مدیر دیگری است که در دولت حجت‌الاسـلام روحانی از اداره کل فنی و حرفه‌ای استان سـمنان به استانداری رفـت و امید می‌رفت سـخنان وی که پنجم اردیبهشت‌ماه سـال ۱۴۰۰ در جلسه شورای پژوهش استانداری سمنان مطرح شد (اینجا)، به مرحله عمل برسد.

وی آن زمـان گفته بود: «نیاز اسـت تا در این مسیر دستگاه‌های اجرایی با جدیت و عزم راسخ برای دستیابی به پژوهش‌های کاربردی، به‌صـورت جدی پای کار بـوده و به این مهم ورود کنند».

منصـوری تأکیـد کرده بود: طرح بررسـی فرونشسـت و شـکاف زمین در جنوب استان سـمنان از طرح‌های مورد تأکیـد بوده و در سـال ۹۹ توجه ویژه‌ای بـه آن صورت گرفته است (!) و در جلسات بعدی ارائه و مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت.

شـکاف‌های عمیـق و چند متـری در دل زمین در شمار زیادی از مناطق مرکزی ایران تنها چند متر مانده تا به مسـیر ریلی تهران- مشهد برسد

سـخنان معاون فعلی اسـتاندار سمنان در حالی مطرح می‌شـود که دربـاره این وعده‌ها هم هنوز حتی یک خط دسـتاورد پیگیری‌ها از سوی اسـتانداری سـمنان منتشر نشده و بعد از آن، خبری از جلسات بعدی که مسئله فرونشسـت زمین در آن محور بوده باشد، نیز نشده است!

طرح بررسی فرونشست زمین که قرار بود با پیگیری اسـتانداری سمنان تصویب شود، نیز همچنان در سکوت مانده است.

حسـن سـعدالدین، مدیـرکل وقـت دفتر برنامه‌ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری سـمنان اردیبهشت‌ماه سـال ۱۴۰۰ (اینجا) گفته بود: طرح بررسـی فرونشسـت و شکاف زمین در جنوب سـمنان در جلسـات بعدی ارائه، تبیین و مورد نقد و بررسـی قرار خواهد گرفت و با حضور دستگاه‌های اجرایی مرتبط و ذی‌نفع تصویب می‌شود.

سعدالدین اوایل سال ۱۴۰۰ گفت: اعتبارات این طرح‌ها در امسال اختصاص خواهد یافت که پس از چینش طرح‌های برتر، در کارگروه پژوهش استان مصوب می‌شوند.

▣ برداشت بی‌رویه «آب»؛ تا کی؟

اما گذشـته از همه بی‌عملی‌هـای مدیران وقـت و به جای مانده از دولت گذشـته، چرا فرونشسـت زمیـن روزبـه‌روز در شـهرهای حاشـیه کویر مرکزی ایران و جنوب سـمنان تشدید می‌شود؟

پاسـخ کارشناسـان محیط‌زیسـت به این پرسش، بسیار روشن و واضح است: «برداشت بی‌رویه از منابع آب‌های زیرزمینی»!

بـا وجـود گسـترش دامنه و عمـق پدیده فرونشسـت زمین در مناطق جنوب سمنان، همچنـان اسـتخراج آب از منابـع زیرزمینی بی‌رویه انجام می‌شـود و به دغدغه‌ها در این بخش دامن می‌زند.

محمد طاهـری، مدیرعامل شـرکت آب و فاضلاب استان سمنان که دیگر مدیر به جای مانده از دولت سابق است، در گفت‌وگویی که یکم تیرماه سـال ۱۳۹۸ داشته است، اذعان می‌کنـد که «امـروز ۳۰۰ متر حفـاری برای رسـیدن به آب چاه در سـمنان نیاز است» و برخی آمارهای نگران‌کننده، امروز حکایت از این دارد که این عدد متأسفانه به بالای ۴۰۰ متر در برخی نقاط رسیده است.

مدیرعامـل شـرکت آب و فاضلاب اسـتان سـمنان اعتقـاد دارد: انتقـال آب از سـایر حوضه‌ها برای آینده اسـتان سـمنان باید در دسـتور کار جدی قرار گیـرد؛ چراکه در غیر این صورت، اسـتان با مشکلات جدی روبه‌رو خواهد شد.

حرف‌هـای بی‌برنامه مدیران در سـال‌های گذشـته، نه‌تنها همچنان بی‌دسـتاورد مانده، بلکـه پدیـده فرونشسـت زمیـن در جنوب سمنان را نیز تشدید کرده است

طاهـری سـال ۱۳۹۸ می‌گویـد: عمـق حفاری‌ها در این اسـتان برای رسیدن به آب به ۲۵۰ تا ۳۰۰ متر با دبی متوسط ۱۰ لیتر بر ثانیه رسیده است و باید برای شرب و صنعت در آینده استان سمنان، انتقال آب در دستور کار قرار گیرد تا شـاهد رفع مشکلات کنونی باشیم.

وی با ارائه آمار تأسـف‌آوری ادامه می‌دهد: حـدود ۸۰ درصـد منابـع آب زیرزمینی در استان سـمنان در حال برداشت است و طبق آمارهـای جهانـی، ایـن امر بـه مرحله فوق بحرانی و خطرناک تعبیر می‌شود.

به‌هرحال، بی‌عملی دولت سـابق در تأمین آب پایدار برای مناطق محتاج و البته مستعد، به شرایط اسفبار امروز منتهی شده است.

آنچه بدیهی می‌کند، این اسـت که کمبود آب در سـال‌های اخیر سـبب شـده است تا چاه‌های متعددی در اسـتان سـمنان به‌ویژه در مناطق مرکزی این اسـتان با عمق بسیار زیاد حفر شـود و برداشت مکرر از سفره‌های آب زیرزمینـی، رهاوردی جز تشـدید پدیده فرونشست زمین نخواهد داشت.

▣ راه‌حل واقعی چیست؟

با این همه، امروز مرور از دسـت دادن چند سـال فرصت برای کار و تـلاش در راه بهبود اوضاع گرچه بی‌حاصل نیسـت؛ اما افسـوس خوردن بر آشـفتگی مدیریتی هشـت سـاله دیگر فایده خاصی ندارد و باید وارد عمل شد و جلوی تشدید بحران را گرفت.

آنچـه عـدم اجـرای طرح‌های آب‌رسـانی پایـدار به سـمنان و تأمین منابـع آبی برای شهرسـتان‌های مختلف این اسـتان خوانده می‌شـد و اسـباب دغدغـه دوسـتداران محیط‌زیسـت و حتـی دسـتگاه‌های امنیتی استان سـمنان را فراهم آورده بود، امروز باید چاره‌اندیشی شود.

افزایش برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی اگـر همچون سـالیان گذشـته تـداوم یابد، در نهایـت بـاز هم بـه فرونشسـت زمین و تهدید زیرسـاخت‌های اساسی این استان در بخش‌هـای مختلف منجر می‌شـود و این راه باطل باید ریل‌گذاری جدیدی به خود ببیند.

جمعی از مؤثران حوزه‌های محیط‌زیسـتی چندین سال قبل در نامه‌ای به حجت‌الاسلام روحانـی، رئیس‌جمهور وقت نکات قابل‌تأملی را در این زمینه بیان کرده بودند که همه آنها نیز متأسفانه روی زمین ماند.

▣ چرا فرونشسـت زمیـن روز به روز تشدید می‌شود؟

آن زمان فریاد زده می‌شد که بیش از هشت سـال از مراسـم کلنگ زنی و شروع عملیات اجرایی پروژه انتقال آب دریای خزر می‌گذرد؛ پروژه‌ای که می‌توانست بسیاری از چالش‌های کشـور را رفع کرده و به نمادی برای وحدت بیشـتر و پیشرفت ایران اسلامی تبدیل شود؛ اما با کمال تأسـف شاهد بودیم که این پروژه بزرگ ملی به بهانه نداشتن پشتوانه مطالعاتی جامع متوقف شد.

پس از گذشـت قریب به پنج سال مشخص شد که مطالعات امکان‌سنجی، زیست‌محیطی، اجرایی و... این پروژه کامل و مقرون به صحت بوده و نباید کار اجرا متوقف می‌شـده اسـت. به‌راسـتی آیا کسانی که خواسته یا ناخواسته، چنین خسـارتی را به کشـور تحمیل کردند، امروز نباید پاسخگو باشند؟

▣ در گذشته نمانیم!

پنج استاندار سمنان در دولت حجت‌الاسلام روحانـی مرتبا وعـده می‌دادند کـه به‌زودی پروژه حیاتـی انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی ایران اجرایی می‌شـود و چاره‌ای جز انتقال آب وجود ندارد؛ اما متأسـفانه این امر هیچ‌وقت محقق نشد.

به گفته کارشناسـان، با توجه به برداشـت سایر کشـورهای حوزه خزر شامل قزاقستان، ترکمنسـتان و آذربایجـان از آب دریـای خـزر که در سـال‌های آتی بـه بیش از ۵۰۱ میلیون مترمکعب در سال خواهد رسید، عدم برداشت ایران اسلامی از این منبع خدادادی، چه معنایی جز خود تحریمی دارد؟

جمعی از فعالان محیط‌زیسـتی در نامه‌ای به حجت‌الاسـلام روحانی، نکات قابل‌تأملی را بیـان کرده بودند که همه آنها نیز متأسـفانه روی زمین ماند

مباحث زیسـت‌محیطی، شـاه‌بیت سخنان مخالفان طرح انتقال آب دریای خزر به فلات مرکـزی ایران اسـت؛ در حالی که سـازمان حفاظـت محیط‌زیسـت کشـور کـه متولی تخصصی این موضوعات بوده، بارها به‌صراحت بر رعایت شـدن مسـائل زیسـت‌محیطی در ایـن پـروژه تأکیـد دارد و از طرفـی، همان دوسـتداران محیط‌زیست به مسئله خطرناک و بحرانی فرونشست زمین در بخشی از ایران توجه ندارند.

آنچه امروز باید بدان توجه داشت، این است که باید نظرات مراجع رسـمی، فصل‌الخطاب قرار گیـرد و اراده‌ای در مجموعه وزارت نیرو برای اجرای این پروژه دیده شود و دستورات قبلـی دولت روی زمین نمانـد و این تنها راه برون‌رفت از بحران پرریسک فرونشست زمین در شهرهای حاشیه کویر مرکزی ایران است.

روزگار معدن

صنایع معدنی

یکشنبه
۲۱ فروردین ۱۴۰۱
۸ رمضان ۱۴۴۳
۱۰ آوریل ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۸۱۶

لزوم تشکیل مدیریت واحد در بخش فولاد

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو گفت: برای تکمیل زنجیره ارزش و شفاف‌سازی و پیشبرد اهداف، زنجیره فولاد باید دارای مدیریت واحد باشد.

به گزارش فولادبان، امیر صباغ افزود: روال است که در صنعت فولاد دنیا، واحدها (بالادستی و پایین دستی) تجمیع شود تا در قالب یک زنجیره عمل کنند، اما در گذشته، روش خصوصی‌سازی شرکت‌ها در کشورمان موجب شد تا این واحدها به صورت مستقل عمل کنند و شاهد گسست زنجیره شویم.

وی اضافه کرد: این زنجیره که پیشتر از لحاظ سهامداری ذینفع واحد داشت، به زنجیره‌ای متفاوت با سهامداران مختلف تبدیل شد و زمانی که وارد بورس شدند سهامداران دیگر قابلیت مذاکره مشترک را نداشتند.

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو گفت: تنها ۶۶ درصد ظرفیت ایجاد شده فولاد کشور در حال تولید است که یکی از دلایل این امر به مدل خصوصی‌سازی بر می‌گردد. صباغ ادامه داد: به طور حتم سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد باید به گونه‌ای باشد که به سمت تاسیس مجتمع‌های بزرگ در زنجیره فولاد حرکت کنیم.

وی گفت: تاسیس چند مجتمع بزرگ موجب تجمیع واحدها می‌شود از سوی دیگر بخشی از سیاست گذاری‌ها باید در صدور مجوزها اعمال شود به طوری که مجوزهای توسعه‌ای باید در جهت تکمیل زنجیره ارزش این مجتمع‌ها باشد و نقاط خالی را هدفگیری کند که در نقشه راه این موارد دیده شده است.

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو افزود: پیش از این قرار بود قبل از اینکه سیاست خصوصی‌سازی مطرح شود؛ زنجیره فولاد ایران دارای ذینفع واحد باشد.

وی اضافه کرد: طرح جامع فولاد که سال ۸۲ تدوین شد یک نقشه راه ۲۰ ساله بود و در این نقشه مشخص شد که هر واحد فولادی در کجا جانمایی و توسعه یابد و همچنین خوراک آن تعیین و به کدام صنایع اختصاص یابد.

بررسی چالش های ارتقای ایمنی در معادن

قوانین ایمن سازی معادن ناقص هستند

مرضیه احقاقی

۷ آوریل برابر با ۱۸ فروردین، روز جهانی بهداشت نام دارد. سازمان جهانی بهداشت به مناسبت این روز و با هدف افزایش توجه و آگاهی مردم نسبت به اهمیت بهداشت، تلاش‌هایی را ترتیب می‌دهد. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که ارتقای سطح سلامت عمومی حتی زیربنای فعالیت‌های اقتصادی و توسعه اجتماعی نیز به‌شمار می‌رود. توجه به بهداشت و سلامت در حوزه‌های کاری اهمیت بیشتری دارد. فعالیت در هر بخشی با خطراتی همراه است اما این خطرات در برخی مشاغل همچون بخش معدن و صنایع معدنی به‌مراتب پررنگ‌تر هستند، تا جایی‌که هر ساله شاهد بروز حوادث در بخش معدن و صنایع معدنی هستیم که سلامت کارکنان این بخش را تهدید می‌کند. درنتیجه شاخصه‌های ایمنی، بهداشت و همچنین ارتقای سطح امنیت محیط کار باید بیش از پیش موردتوجه قرار گیرد. با توجه به کاستی‌هایی که در این بخش شاهد آن هستیم انتظار می‌رود نظارت بر اجرای فعالیت‌های معدنی و صنایع وابسته به آن و همچنین توجه به شاخصه‌های ایمنی و بهداشت در محیط‌های کاری بیش از پیش افزایش یابد.

عکس: آیدا فریدی

▣ حمایت از رکن اساسی تولید

سعید برزگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» و درباره اهمیت ایمنی و توجه به شاخصه‌های بهداشت در بخش معدن و صنایع معدنی گفت: در عصر حاضر نیروی کار به‌عنوان رکن اساسی تولید شناخته می‌شود و تاثیر بسزایی بر توسعه عملکردی صنایع دارد؛ درنتیجه ایمنی کارگران و توجه به شاخصه‌های سلامت و بهداشت آنها از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

وی در ادامه افزود: ایران از ظرفیت‌های ویژه‌ای در بخش معدن و صنایع وابسته به آن برخوردار است، درنتیجه توسعه فعالیت‌های معدنی اهمیت دارد. با این وجود، همزمان با توسعه ظرفیت‌های این بخش باید به بهبود شاخصه‌های ایمنی نیز توجه داشت. خوشبختانه در طول سال‌های گذشته اقدامات خوبی برای ارتقای سطح ایمنی و بهداشت در محیط‌های کاری اجرایی شده، تاجایی که ایمنی یکی از ارکان توسعه پایدار است.

برزگر در ادامه خاطرنشان کرد: علاوه بر این، توجه به حوادث حین کار بیش از پیش اهمیت یافته و صاحبان کسب‌وکارهای گوناگون موظف هستند اقدامات پیشگیرانه‌ای برای حفظ جان نیروی کار ترتیب دهند. موضوع ایمنی یا بهداشت در فعالیت‌های بخش معدن و صنایع معدنی ذیل عنوان HSE (ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست) موردتوجه قرار دارد. بدین ترتیب موضوعاتی همچون ایمنی کار، رعایت موازین بهداشتی و ارگونومی کار موردتوجه است. هر واحد صنعتی و معدنی موظف است واحد ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست داشته باشد و اهداف تعیین شده در این بخش را دنبال کند.

▣ حوادث کار در کشورهای کمتر توسعه‌یافته

این کارشناس صنایع معدنی گفت: با شناخت اهمیت و جایگاه نیروی انسانی در مجموعه‌های گوناگون، تلاش گسترده‌ای برای ارتقای سطح ایمنی کارکنان شده است. با این وجود، توجه به شاخصه‌های ایمنی کارکنان در کشورهای در حال توسعه یا کمتر توسعه‌یافته، آن‌طور که باید موردتوجه نیست. این موضوع به‌ویژه در واحدهای کوچک کمتر اهمیت دارد؛ یعنی در موارد متعددی با ارزیابی عملکرد شرکت‌های کوچک در حوزه ایمنی و بهداشت در می‌یابیم که این واحدها در مقوله طراحی تجهیزات و پلتفرم‌ها، معابر دسترسی، سکوهای کاری و... به‌خوبی عمل نکرده‌اند. یا به بیانی دیگر توجه به شاخصه‌های ایمنی از شروع به‌کار یک مجموعه و مرحله آماده‌سازی آن برای شروع یک فعالیت صنعتی و معدنی، آنقدر که باید و انتظار می‌رود، موردتوجه قرار نمی‌گیرد.

این کارشناس صنایع معدنی گفت: حال با توجه به کاستی‌های موجود، شاهد اتفاقاتی هستیم که سلامت کارکنان را به‌خطر می‌اندازد؛ کما اینکه هرازگاهی اخباری ناخوشایند از بروز یک حادثه در صنعتی به گوش می‌رسد. بنابراین باید با عزمی جدی برای بهبود شرایط در سریع‌ترین زمان ممکن تلاش کرد.

وی در ادامه تاکید کرد: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی وظیفه رسیدگی به شرایط محیط کار و توجه به الزامات ایمنی کارگران را برعهده دارد اما بودجه اختصاص یافته به این سازمان محدود است و نظارت کافی بر این بخش وجود ندارد. علاوه بر این، شاهد نواقص قانونی متعددی در این بخش هستیم. به‌عنوان مثال، فردی که با عنوان مسئول فنی بر ایمنی بخش معادن نظارت می‌کند، حقوق خود را از صاحب معدن یا بهره‌بردار آن دریافت می‌کند. همین وابستگی مالی فرد ناظر بر حوزه ایمنی، نقطه ضعفی اساسی در این بخش به‌شمار می‌رود و از حساسیت‌های موجود در این حوزه می‌کاهد.

برزگر گفت: همانطور که پیش‌تر هم اشاره شد ایمنی و بهداشت درباره سلامت کارگران مطرح می‌شود اما همزمان محیط زیست و توجه به حفظ آن نیز اهمیت می‌یابد. در واقع توجه صنایع به محیط زیست، ضامن تامین بهداشت عمومی جامعه است. واحدهای فعال در بخش صنعت و معدن موظف هستند طرحی زیست‌محیطی داشته باشند و حفاظت از آب، خاک و هوا را در دستور کار خود قرار دهند و در واقع راهکارهایی اساسی برای جلوگیری از آلودگی محیط زیست هنگام فعالیت خود داشته باشند. وی افزود: فعالیت در حوزه صنایع معدنی با خطراتی برای محیط زیست همراه است. با این وجود باید تاکید کرد که زمین امانتی در اختیار ما و حفظ آن ضرورتی برای تداوم نسل بشر است؛ بنابراین از صاحبان صنایع انتظار می‌رود در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود، حفظ و صیانت از زمین را جدی بگیرند. به‌ویژه آنکه باید تاکید کرد حفاظت از محیط زیست منافاتی با تولید ندارد. با این وجود در مواردی شاهدیم که بخشی از پسماندهای تولید وارد آب یا هوا می‌شود؛ این پسماندها از یک‌سو زمینه آلایندگی محیط زیست را فراهم می‌کنند و از سوی دیگر، همراه آنها بخشی از فلزات یا منابع معدنی ارزشمند از روند تولید خارج می‌شوند. با این حال می‌توان ضمن بهره‌مندی از فلزات ارزشمند پسماندها، بهره‌وری تولید را افزایش داد و گامی مثبت در جهت حفاظت از محیط زیست برداشت. این کارشناس صنعتی در پایان خاطرنشان کرد: البته توجه به شاخصه‌های محیط زیستی به الزاماتی همچون تخصیص سرمایه نیاز دارد. نصب، نگهداری و پایش تجهیزات محیط زیستی عموما هزینه‌بر هستند. این اقدام نیازمند بهره‌گیری از تخصص تکنسین‌های مجهز و نگاه مدیریتی در این‌باره است. با توجه به موارد یادشده انتظار می‌رود صنعتگران و سیاست‌گذاران بیش از پیش شاخصه‌های مرتبط با بهداشت و سلامت افراد را موردتوجه قرار دهند.

▣ ضرورت کاهش حوادث کار

حسن حسینقلی، فعال صنعت سرب و روی در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» و در ارزیابی توجه بخش معدن و صنایع معدنی نسبت به بهداشت و ایمنی کارکنان، عنوان کرد: نیروی انسانی مهم‌ترین رکن هر بنگاه به‌شمار می‌رود تا جایی‌که در دنیای کنونی از نیروی انسانی با عنوان سرمایه یاد می‌شود. کارگران یک مجموعه، حکم سرمایه‌های تجدیدناپذیر را دارند. این سرمایه انسانی نقشی اساسی و بدون جایگزین در اجرای فعالیت‌های تولیدی، صنعتی و بخش معدن و صنایع وابسته به آن دارد.

این فعال صنعت سرب و روی افزود: خوشبختانه صاحبان کسب‌وکارها و فعالان بخش معدن و صنایع معدنی به خوبی متوجه اهمیت و اثرگذاری کارگران این بخش بر کارآیی تولید شده‌اند. در نبود نیروی انسانی، ابزار و تجهیزات تولید فاقد کارآیی هستند. بدین ترتیب می‌توان اینطور مدعی شد که نیروی انسانی اهمیت واقعی خود را یافته است. البته در این میان کمبود نیروی انسانی متخصص و کارآمد نیز بر اهمیت کارکنان هر مجموعه می‌افزاید.

حسینقلی خاطرنشان کرد: علاوه بر موارد یادشده که حکایت از اثرگذاری و اهمیت نیروی کار در فرآیند تولید دارد باید خاطرنشان کرد که تامین امنیت و حفظ ایمنی کارکنان از بعد انسانی نیز باید در اولویت باشد؛ بنابراین در مجموعه‌های معدنی و صنایع وابسته به آن تلاش می‌شود تا حفظ جان و سلامت کارگران در اولویت باشد.

وی گفت: فعالیت در بخش معدن و صنایع وابسته به آن به سبب ماهیت فعالیت‌های این بخش، خطرات بیشتری را برای فعالان معدنی به دنبال دارد؛ درنتیجه تامین امنیت کارکنان در این بخش، از اهمیت بیشتری برخوردار است.

حسینقلی افزود: خوشبختانه در سال‌های اخیر، به حفظ امنیت و سلامت کارکنان توجه بیشتری می‌شود تاجایی‌که حفظ جان انسان‌ها نسبت به سودآوری تولید در اولویت قرار گرفته است. این فعال صنعت سرب و روی افزود: بدون تردید وجود قوانین درست به اجرای فاکتورهای ایمنی در محیط‌های کاری کمک می‌کند. این فاکتورها باید متناسب با هر شرایط کاری تبیین و متناسب با آن برنامه‌ریزی شود.

وی اظهارکرد: میزان خطر فعالیت در معادن مختلف و صنایع معدنی بسته به نوع محصول تولیدی، متفاوت است. فعالیت در برخی حوزه‌ها با ریسک بیشتری همراه است. درنتیجه شاخصه‌های ایمنی بسته به نوع خطراتی که انسان‌ها یا نیروی کار را تهدید می‌کند، متفاوت خواهد بود.

▣ نبود نقدینگی و بی‌توجهی به ایمنی

حسینقلی همچنین خاطرنشان کرد: در طول سال‌های گذشته شاهد تحمیل انواع فشارها از سوی سیاست‌گذاران بر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی، به‌ویژه در حلقه‌های بالادستی بوده‌ایم. این فشارها که اغلب با هدف حمایت از صنایع میانی اجرایی می‌شود، سودآوری تولیدکنندگان در حلقه‌های بالایی را به‌شدت کاهش داده یا در مواردی این واحدها را در مرز زیاندهی قرار می‌دهد. از مهم‌ترین این سیاست‌های سرکوب قیمت می‌توان به پایین نگه داشتن بهای زغال‌سنگ و سنگ آهن اشاره کرد. در چنین شرایطی و با توجه به مشکلات مالی که روند فعالیت صنعتگران را تحت‌تاثیر قرار داده، توجه به شاخصه‌های امنیت رنگ می‌بازد. بنابراین می‌توان اینطور مدعی شد که سیاست‌گذاری غلط، خود یکی از عوامل به خطر افتادن جان انسان‌هاست. وی با اشاره به رشد چندین برابری حقوق دولتی که از صاحبان معادن دریافت می‌شود، افزود: متاسفانه در طول سال‌های گذشته رشد چندین برابری حقوق دولتی معادن بوده‌ایم. البته باید اعتراف کرد این فشاری که بر کارفرما وارد می‌شود، با کسر هزینه از خدمات به کارگران تامین می‌شود. حال چنانچه مسئولان به این چالش‌ها واقف باشند، می‌توانند با تغییر سیاست‌های خود، این خطرات را به حداقل برسانند.

حسینقلی با اشاره به حوادثی که در طول سال‌های اخیر در بخش معدن و صنایع معدنی شاهد آن بودیم، افزود: آموزش کارکنان نقشی اساسی در تامین امنیت این افراد دارد. کارکنان باید نسبت به خطرات محیط کاری خود آشنایی کامل داشته باشند، در غیر این صورت، همین نبود شناخت، سلامت آنها یا سایر همکاران‌شان را به خطر خواهد انداخت. به همین دلیل نیز ایمنی و بهداشت در کنار هم معنی می‌یابد. بنابراین از صاحبان کسب‌وکارها انتظار می‌رود همزمان با تامین تجهیزات مناسب برای حفظ سلامت کارکنان، راهکارهای اصولی را به آنها آموزش دهند.

▣ سخن پایانی

فعالان صنعتی و صاحبان کسب‌وکارهای وابسته به بخش معدن معتقد هستند با وجود تمام تلاش‌هایی که در طول سال‌های گذشته برای ارتقای سطح سلامت کارگران انجام شده اما همچنان شاهد چالش‌هایی در این بخش هستیم. کمبودهایی که جان انسان‌ها را هدف قرار می‌دهد و درنتیجه رفع آنها ضروری به‌نظر می‌رسد. نبود نظارت کافی یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که آسیب‌های غیرقابل جبرانی را به سلامت کارگران وارد می‌کند. این نظارت ناکافی از آنجا نشأت می‌گیرد که مسئول فنی معادن که وظیفه نظارت بر رعایت الزامات ایمنی در بخش معادن را بر عهده دارد، حقوق خود را از صاحب معدن یا بهره‌بردار آن دریافت می‌کند. همین وابستگی مالی نیز می‌تواند از حساسیت‌ها نسبت به شاخصه‌های ایمنی کار بکاهد. یا در مواردی شاهد هستیم که به شاخصه‌های ایمنی در بخش طراحی صنعتی توجه کافی نمی‌شود و بنابراین اصلاح شرایط ضروری به‌نظر می‌رسد.

جزییات معاملات گواهی سپرده سیمان

انبار سیمان مازندران در بازار گواهی سپرده کالایی بورس کالا به عنوان نخستین انبار سیمانی در سال ۱۴۰۱ پذیرش شد و نماد معاملاتی آن از فردا(۲۲فروردین)گشایش می‌یابد.

به گزارش معدن ۲۴، با پذیرش انبار سیمان مازندران در بازار گواهی سپرده کالایی بورس کالا به عنوان نخستین انبار سیمانی در سال ۱۴۰۱، مشتریان خرد از روز دوشنبه (۲۲ فروردین) امکان خرید سیمان با کد سهامداری و به صورت آنلاین را برای موجودی انبار ۳۷ شرکت سیمانی پیطلبی‌کنند

براساس اطلاعیه مدیریت توسعه بازار فیزیکی بورس کالا، انبار این شرکت واقع در شهرستان نکا فعال شده و نماد معاملاتی آن جهت انجام معاملات ناپیوسته گواهی سپرده کالایی به روش گشایش و با استفاده از ساز و کار حراج تک قیمتی از روز دوشنبه ۲۲ فروردین ماه گشایش یافته و آماده انجام معاملات می‌شود.

پیش از این و تا پایان سال ۱۴۰۰ انبارها و نمادهای معاملاتی سیمان تیپ ۲ (کیسه ۵۰ کیلوگرمی) ۳۵ شرکت شامل شرکت‌های سیمان شمال، منددشتی، صنایع سیمان دشتستان، فارس، صوفیان، ارومیه، فارس نو، زنجان، خاش، شاهرود، تهران، خوزستان، غرب، دورود، خزر، بجنورد، ساوه، قاین، شرق، ماهان کرمان، سامان غرب، غرب آسیا، کویر کاشان، زاوه تربت، کردستان، فراز فیروزکوه، هگمتان، نهاوند، آبیک، سپاهان، فیروزکوه، کرمان، گیلان سبز، هرمزگان، ساروج بوشهر و ممتازان کرمان جهت انجام معاملات ناپیوسته گواهی سپرده سیمان در بورس کالا پذیرش شده بودند.

براساس آمار، در نخستین هفته سال ۱۴۰۱ درمجموع ۱۲ میلیون و ۳۴۶ هزار گواهی سپرده سیمان معادل ۱۲ هزار و ۳۴۶ تن سیمان به ارزش ۷ میلیارد و ۷۰۵ میلیون تومان مورد دادوستدقرار گرفت.

شایان ذکر است بررسی‌های آماری نشان می‌دهد از ابتدای راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده سیمان به تاریخ ۹ آبان ۱۴۰۰ تا پایان اسفند سال گذشته، در مجموع ۱۵۵ میلیون و ۷۷۶ هزار گواهی سپرده سیمان معادل ۱۵۵ هزار و ۷۷۶ تن محصول به ارزش ۹۰ میلیارد و ۲۸۷ میلیون تومان مورد معامله قرار گرفت.

برای انجام معاملات گواهی سپرده سیمان، حداقل و حداکثر خرید ۱۰ تا ۱۰۰ تن بود و هر گواهی سپرده سیمان معادل یک کیلوگرم سیمان است. به این ترتیب هر فردی که تمایل به خرید دارد باید حداقل ۱۰ هزار گواهی معادل ۱۰ تن سیمان و حداکثر ۱۰۰ هزار گواهی معادل ۱۰۰ تن سیمان تیپ ۲ پاکتی سفارش خرید ثبت کند. هر نماد نیز امکان خرید بیشتر از ۱۰۰ تن را ندارد و انجام معاملات در این روش با همان کدسهامداری‌مقدوراست.

مبنای قیمتی در این روش نرخ روز قبل سیمان در بازار فیزیکی بورس کالاست که با محدوده نوسان مثبت و منفی ۵ درصد در بازار گواهی‌کشفمی‌شود.

معاملات گواهی سپرده سیمان که در روزهای دوشنبه و سه شنبه انجام می‌شود از ساعت ۱۲: ۴۵ تا ۱۳: ۳۰ به صورت پیش گشایش انجام و پس از آن، معاملات به صورت تک قیمتی و ناپیوسته انجام می‌شود؛ به این معنی که خریدار تا دو هفته مهلت دارد محصول را از انبار کارخانه تحویل بگیرد. خریداران باید بدانند گواهی سپرده سیمان بازار ثانویه ندارد و مانند سایر گواهی سپرده‌های کالایی که معاملات در آنها به صورت پیوسته است، نیست و کسانی که خرید سیمان انجام داده اند، حتما باید نسبت به تحویل از فروشنده و حمل سیمان اقدام کنند.

بررسی قانون بودجه ۱۴۰۱ نشان می‌دهد:

مصوبه واردات ماشین آلات معدنی پابرجاست

در حالی که گفته می‌شود مصوبه واردات خودرو از بودجه ۱۴۰۱ حذف شده، بررسی بودجه ابلاغی نشان می‌دهد دولت مجاز به واردات ماشین‌آلات معدنی است.

به گزارش بیرونیت، اسفند سال گذشته بود که مجلس شورای اسلامی مجوز واردات ۵۰۰۰ دستگاه ماشین‌آلات سنگین معادن و راهسازی با حداکثر پنج سال عمر را صادر کرد. با توجه به اینکه معادن کشور از کمبود ماشین‌آلات و قدیمی بودن مدل‌های موجود رنج می‌برند، آزادسازی واردات این ماشین‌آلات می‌تواند کمک بزرگی به توسعه آنها کند. این در حالی است که اظهارات رئیس کمیسیون تلفیق بودجه، شائبه هایی را مبنی بر حذف کامل مصوبه واردات خودرو از بودجه امسال ایجاد کرد.

به گفته حمیدرضا حاجی بابایی، با مجوز هیات رئیسه مجلس، مصوبه واردات خودرو از قانون بودجه ۱۴۰۱ حذف شده و دلیل آن نیز مخالفت هیات عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام با ازسرگیری ورود خودرو به کشور بوده است.

با توجه به اینکه واردات ماشین‌آلات معدنی نیز در این مصوبه گنجانده شده بود، گمان می‌رفت ورود این خودروها به کشور نیز منتفی شده است.

این در حالی است که اظهارات دیگر نمایندگان مجلس و همچنین بررسی متن قانون بودجه نشان می‌دهد واردات ماشین‌آلات معدنی پابرجاست.

طبق گفته نایب رئیس مجلس، مصوبه واردات خودرو اصلا حذف نشده است. با توجه به گفته وی، فعالان معدنی می‌توانند نسبت به واردات ماشین‌آلات در امسال امیدوار باشند. از طرفی، بررسی قانون بودجه نشان می‌دهد عبارت مربوط به «سواری ها» از مصوبه واردات خودرو حذف شده و واردات دیگر خودروها از جمله ماشین‌آلات معدنی منع قانونی ندارد.

روزگار معدن

یکشنبه ● ۲۱ فروردین ۱۴۰۱ ● ۸ رمضان ۱۴۴۳ ● ۱۰ آوریل ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۸۱۶

صاحب امتیاز:
موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل

مدیر مسئول و سردبیر:
ناصر بزرگمهر

مدیر فنی و هنری: مهدی نجفی
نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰ - پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

خبر

رشد ۲ برابری ارزش معاملات بورس کالا

بررسی‌ها حاکی است حجم معاملات بورس کالا در سال ۱۴۰۰ رشد ۱۲۸ درصدی و ارزش آن نسبت به سال ۹۹ با رشد ۲ برابری و افزایش ۱۰۲ درصدی همراه شد که این آمار بالاترین سطح رشد در تاریخ معاملات بورس کالا از ابتدای تاسیس تاکنون به شمار می‌رود. به گزارش ایرنا، داده کاوی‌های آماری نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۰ جدای از ثبت رکوردهای جدید در حجم و ارزش معاملات به تفکیک محصول‌های مختلف، ۱۰ رکورد اصلی در ارزش کلی و معاملات بازار فیزیکی به ثبت رسید؛ به‌طوری که علاوه بر ارزش کل معاملات، حجم و ارزش معاملات بازار فیزیکی، حجم و ارزش معاملات محصول‌های صنعتی، حجم و ارزش معاملات پتروشیمی، ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی و حجم و ارزش معاملات بازار فرعی همگی رکورد زدند.

بازار فیزیکی و غوغای صنعتی‌ها

سال گذشته در مجموع بیش از ۷۶ میلیون و ۱۴۶ هزار تن انواع محصول در بازار فیزیکی بورس کالا مورد معامله قرار گرفت و ارزش نزدیک به ۶۳۰ هزار و ۶۷۵ میلیارد تومانی را به ثبت رساند. بررسی‌ها حاکی است که حجم معاملات رشد ۱۲۸ درصدی و ارزش آن نسبت به سال ۹۹ دو برابر شده و افزایش ۱۰۲ درصدی داشت که بالاترین سطح رشد در تاریخ معاملات بورس کالا از ابتدای تاسیس تاکنون به شمار می‌رود. معامله گران در سال گذشته ۵۷ میلیون و ۴۹۷ هزار تن انواع محصولات صنعتی و معدنی به ارزش ۳۶۹ هزار و ۸۹۸ میلیارد تومان را مورد داد و ستد قرار دادند که به لحاظ حجم ۳۱۹ درصد و از نظر ارزش ۱۲۳ درصد بیشتر از سال ۹۹ بود. در حوزه محصولات پتروشیمی نیز با ثبت رکوردهای جدید و رشد ۴.۶ درصدی حجم و ۷۴ درصدی ارزش معاملات، داد و ستد پنج میلیون و ۳۷۹ هزار تن محصول به ارزش ۱۴۵ هزار و ۳۸۰ میلیارد تومان گزارش شد. در حوزه محصولات فرآورده‌های نفتی نیز اگر چه حجم معاملات کاهش ۱۰ درصدی داشت و به ۱۲ میلیون و ۸۹۵ هزار تن رسید، اما ارزش معاملات شاهد ثبت رکورد جدید بود و با ۷۷ درصد افزایش به ۱۰۷ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان رسید. بازار فرعی هم رکورد زد و در سال ۱۴۰۰ بیش از ۳۷۴ هزار و ۳۰۳ تن انواع محصول در این بازار فروخته شد که ارزش هفت‌هزار و ۱۶۶ میلیارد تومانی را رقم زد. در تالار کشاورزی در بخش فیزیکی ۶ تن زعفران به ارزش ۷۵.۸ میلیارد تومان معامله شد. در بخش معاملات شمش طلا نیز ۴۵۴ کیلوگرم طلا به ارزش ۶۵۳ میلیارد تومان مورد معامله قرار گرفت.

سهم قراردادها در بازار فیزیکی

بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۰ معاملات در بازار فیزیکی بر پایه سه قرارداد نقدی، سلف و نسیه انجام شد.نزدیک به ۵۷.۶ میلیون تن محصول به صورت نقدی به فروش رسید.همچنین ۱۵.۵ میلیون تن در قالب قرارداد سلف و سه میلیون تن هم در قالب نسیه فروخته شد.

سنگین وزن‌های بورس کالا را بشناسیم

در گروه محصول‌های صنعتی و معدنی بیشترین حجم و ارزش معاملات به شرح زیر بود: بیشترین حجم معاملات به سیمان با ۳۴ میلیون و ۸۶۴ هزار تن اختصاص داشت، اگرچه از نظر ارزش معاملات، فولاد بیشترین سهم را داشت اما، ارزش معاملات سیمان ۱۶ هزار و ۹۰۲ میلیارد تومان بود. فولاد با معامله ۱۴ میلیون و ۶۳۹ هزار تن در رتبه دومین سنگین وزن تالار صنعتی جای گرفت و ارزش معاملات آن به ۲۴۴ هزار میلیارد تومان رسید. پس از فولاد، سنگ آهن بیشترین حجم را به لحاظ معاملات در تالار صنعتی به خود اختصاص داد و معامله پنج میلیون و ۲۳۸ هزار تن از این محصول، ارزش نزدیک به ۱۵ هزار و ۲۰۳ میلیارد تومان را رقم زد. در گروه پتروشیمی، بیشترین حجم معاملات به مواد پلیمری و مواد شیمیایی اختصاص داشت. حجم معاملات مواد پلیمری نزدیک به سه‌میلیون و ۷۸۸ هزار تن به ارزش ۱۱۹ هزار و ۵۰۲ میلیارد تومان بود. مواد شیمیایی یک میلیون و ۵۸۷ هزار تن به ارزش ۲۵ هزار و ۸۴۰ میلیارد تومان بود. در گروه فرآورده‌های نفتی، بیشترین حجم معاملات مربوط به وکیوم باتوم و سپس به قیر و لوب‌کات اختصاص داشت. حجم معاملات وکیوم باتوم ۵.۵ میلیون تن و ارزش آن نزدیک به ۴۰ هزار و ۹۰۶ میلیارد تومان بود. قیر با معامله ۴.۹ میلیون تنی ارزش ۴۰ هزار و ۳۷۸ میلیارد تومانی را رقم زد. عرضه‌کنندگان لوب‌کات نیز با فروش ۱.۸ میلیون تنی به ارزش معاملات ۲۰ هزار و ۲۶۴ میلیارد تومانی دست یافتند.

در بازار مشتقه بورس کالا چه گذشت؟

در بازار مشتقه بورس کالا در سال گذشته شاهد ثبت ۶ میلیون و ۶۸۹ هزار و ۶۶۲ قرارداد آتی و اختیار معامله) به ارزش ۱۷ هزار و ۴۶۷ میلیارد تومان بود.۶ میلیون و ۵۰۴ هزار قرارداد آتی به ارزش ۱۶ هزار و ۵۵۷ میلیارد تومان دادوستد شد. ۱۸۵ هزار و ۳۱۹ قرارداد اختیار معامله به ارزش ۹۱۰ میلیارد تومان مورد معامله قرار گرفت.

افزایش ۶۳ درصدی قراردادها در بازارهای مالی

در بازار ابزارهای مالی بورس کالا نیز ۲ میلیارد و ۸۵۹ میلیون و ۷۵۱ هزار قرارداد به ارزش نزدیک به ۱۶ هزار و ۹۷۳ میلیارد تومان میان معامله گران دست به‌دست شد. بیش از ۲ میلیارد و ۵۳۰ هزار قرارداد در حوزه صندوق‌های سرمایه‌گذاری به ارزش بیش از ۶ هزار و ۲۴۵ میلیارد تومان بود. در این بخش شاهد رشد ۶۲.۲ درصدی در تعداد قرارداد و ۵ درصدی در ارزش معاملات بودیم. ۳۲۰ میلیون و ۲۹۸ هزار گواهی سپرده کالایی به ارزش ۹ هزار و ۸۴۶ میلیارد تومان و ۸ میلیون و ۸۸۳ قرارداد سلف موازی استاندارد به ارزش ۸ هزار و ۸۰۶ میلیارد تومان در بازار ابزارهای مالی بورس کالا دادوستد شد. در بخش گواهی سپرده کالایی رشد ۱۴۱ درصدی در تعداد قراردادها و ۱۱.۶ درصدی در ارزش معاملات به چشم می‌خورد که بیش‌تر ناشی از راه‌اندازی گواهی سپرده سیمان است. بورس کالا در تالار معاملات مناقصه نیز شاهد رشد ۲۴۴ درصدی حجم و ۵۹۳ درصدی ارزش بود؛ به گونه‌ای که ۶۸ هزار و ۷۴۹ عدد کنتور برق در این تالار به ثبت رسید و ارزش ۴۶ میلیارد تومان را رقم زد.

گام مهم دولت در حذف قیمت‌گذاری دستوری

عکس: آیدا فریدی

گروه معدن

قیمت‌گذاری دستوری قصه‌ای تکراری در بین فعالان بازار بود که وعده‌های زیادی در دولت قبل برای لغو آن داده شد اما هیچگاه به مرحله اجرا نرسید، اماحذف کامل سیمان از قیمت‌گذاری دستوری جزو نخستین اقدامات موفق دولت سیزدهم بود.

به گزارش ایرنا، قیمت‌گذاری دستوری موضوعی قدیمی با حاشیه‌های زیاد است که از چهار دهه گذشته یعنی از زمان جنگ و کوپنی شدن اقتصاد به منظور حمایت از قشر کم درآمد به کار گرفته شد اما این اقدام بیش از وجود هر منفعتی برای اقشار ضعیف، به نفع دلالان و واسطه‌گرانی تمام شد که از این موقعیت به نفع خود استفاده کردند و توانستند سودهای کلانی را از فاصله‌های قیمتی ایجاد شده به جیب بزنند.

تصمیم به اعمال قیمت‌گذاری دستوری در ۴۰ سال گذشته امتحان خود را پس داد و نشان داد که به کار گرفتن آن در اقتصاد کشور همیشه با ایجاد ضربه‌های سنگین به کشور، ضرر و زیان‌های سنگین و آسیب جدی به مردم همراه بوده است.

در ادامه وجود چنین تبعات سنگینی از اجرای قیمت‌گذاری دستوری در کشور، مسئولان از این اتفاق به عنوان نوعی آفت در اقتصاد کشور یاد می‌کردند و بارها تاکید زیادی را نسبت به حذف قیمت‌گذاری دستوری و اجرای حتمی آن در کشور داشتند، همچنین در ادامه چنین صحبت هایی «محسن علیزاده»، عضو ناظر مجلس در شورای‌عالی بورس حذف قیمت‌گذاری دستوری را نوعی ضرورت دانست و اعلام کرد: همه مسئولان باید دست به‌دست یکدیگر دهند تا این اتفاق رخ دهد، حتی فرآورده‌های نفتی و کالاهایی که در اختیار وزارت نفت است باید از قیمت‌گذاری دستوری خارج و در بورس عرضه شوند.

با توجه به مخالفت‌های شدید بیشتر فعالان حاضر در بازار در خصوص وجود قیمت‌گذاری دستوری در اقتصاد کشور، اقدامات زیادی برای حذف این نوع قیمت‌گذاری در چند کالا انجام شد اما دولت سیزدهم به دنبال وعده‌های داده شده در مناظرات ریاست جمهوری، اجرای این اقدام را با قدرت بیشتری در کالاهایی همچون سیمان، فولاد، پتروشیمی و از طریق عرضه‌های منظم در بورس کالا آغاز کرد.

به دنبال چنین فعالیت‌هایی اعلام شد که لازم است تا قیمت‌گذاری دستوری در حوزه خودرو حذف شود و از هیچ اقدامی برای نهایی شدن این اقدام کوتاهی نشود، با توجه به پیگیری‌های صورت گرفته از سوی دولت سیزدهم برای تعیین تکلیف هر چه زودتر قیمت‌گذاری دستوری، فعالان بازار بارها به چنین موضوعی اشاره داشتند که عزم جدی، جرات و جسارت در وزرای اقتصاد، صمت و دیگر اعضای تیم اقتصادی دولت برای حذف قیمت‌گذاری دستوری مشاهده می‌شود که امیدواریم همه اعضای کابینه دولت از این رویکرد حمایت کنند.

▣ قیمت‌گذاری دستوری هیچ جایی در بورس ندارد

در این زمینه مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در واکنش به استفاده از قیمت‌گذاری دستوری در اقتصاد کشور اعلام کرد: قیمت‌گذاری دستوری هیچ جایی در بورس ندارد، ما با تمام قدرت در مقابل مراجعی که بخواهند وارد بحث قیمت‌گذاری دستوری شوند، می‌ایستیم و به هیچ وجه اجازه نمی‌دهیم از کانال بورس استفاده‌ای علیه منافع سهام داران رخ بدهد.

در طی چند سال اخیر واکنش‌ها نسبت به قیمت‌گذاری دستوری بیش از گذشته با افزایش همراه شد اما با این وجود حرف و عمل دولت دوازدهم در جهت رفع مشکل فعالان بازار و اعتراض آنها نسبت به تبعات استفاده از قیمت‌گذاری یکی نبود و نتوانست اقدام چندانی را در راستای حذف این نوع قیمت‌گذاری از اقتصاد کشور به کار گیرد، این موضوع نقطه مثبتی برای دولت سیزدهم بود تا بتواند اقدامات خود را مطابق با خواسته فعالان بازار پیش ببرد و از این طریق ضمن حذف تعیین دستوری قیمت‌ها، زمینه قیمت‌گذاری کالاهای اساسی کشور از طریق عرضه و تقاضا را فراهم کند و مانع از ایجاد دلالی‌ها و فساد توسط افرادی شود که سال‌ها از این وضعیت قیمت‌گذاری در کشور سواستفاده کردند و سبب تحمیل ضرر و زیان هر چه بیشتربه قشر ضعیف جامعه شده بودند.

▣ نخستین گام دولت برای تحقق حذف قیمت‌گذاری دستوری

نخستین گام دولت برای تحقق وعده‌های خود در حوزه قیمت‌گذاری دستوری، اتخاذ برخی از تصمیمات فوری در زمینه عرضه کامل سیمان در بورس کالا و حذف قیمت‌گذاری دستوری از این محصول بود که با ابلاغیه نهم شهریور ماه ۱۴۰۰ از سوی وزارت صمت اجرایی و اثرات خروج صنعت سیمان از قیمت‌گذاری دستوری با ایجاد تعادل در قیمت‌ها و نیز عرضه‌های صورت گرفته در بازار به دلالانی ثابت شد که مخالف اجرای این اقدام بودند و آن را به ضرر خود می‌دانستند.

سخت گیری‌های صورت گرفته از سوی دولت برای عرضه کامل سیمان به بورس کالا و تعیین نرخ آن از طریق بورس کالا نقطه امیدی در بین افرادی بود که تلاش داشتند تا صدای اعتراض خود را نسبت به این آفت اقتصادی به گوش مسئولان برسانند اما هیچگاه توجه چندانی به پیگیری‌های آنها به دلیل بدقولی‌های انجام شده از سوی دولت قبل نشد.

▣ حذف رانت چند هزار میلیارد تومانی در بازار سیمان

نتیجه مثبت اقدام دولت سیزدهم در زمینه عرضه سیمان به بورس کالا در کوتاه‌ترین زمان ممکن و به واسطه کاهش فاصله بین نرخ سیمان در کارخانه با نرخ نهایی مصرف‌کننده و نیز حذف رانت چند هزار میلیارد تومانی در میان چند نفر محدود و در حوزه سیمان نمایان شد که این امر خوش بینی‌های زیادی را در بین تولیدکنندگان برای بهبود فضای کسب و کار و نیز کسب سود و منفعت از حوزه فعالیت‌های تولیدی خود ایجاد کرد.

نخستین روزهای عرضه سیمان به بورس کالا مصادف با قطعی برق کارخانه‌های سیمان و توقف در تولید آنها شد که منجر به افزایش شدید قیمتی این محصول به هر پاکت ۱۰۰ هزار تومان شد اما دلالان و رانت خوارانی که با اقدام دولت در زمینه خروج سیمان از قیمت‌گذاری دستوری، متحمل ضرر و زیان‌های سنگین شده بودند از این فرصت استفاده کردند و عرضه سیمان به بورس کالا را اصلی‌ترین عامل چنین افزایش قیمتی در بازار عنوان کردند؛ این در حالیست که به محض رفع مشکل قطعی برق این واحدهای صنعتی، بازگشت کارخانه‌ها به مدار تولید و نیز افزایش عرضه در بازار، ترمز افزایش قیمت سیمان در بازار گرفته شد که این امر مهر باطل بر صحبت‌های سودجویانی بود که از هر اتفاق و بهانه‌ای برای خروج سیمان از بورس کالا استفاده می‌کردند.

پاسخ مثبت بازار به تلاش وزیر صمت در ادامه چنین افزایش قیمتی «سیدرضا فاطمی امین» وزیر صنعت، معدن و تجارت اقداماتی را در راستای کنترل نرخ سیمان در بازار در دستور کار قرار داد و از طریق اصلاح ساختارها و نیز اتخاذ تصمیمات لازم برای ورود این محصول به بورس کالا زمینه تعادل نرخ سیمان در بازار را فراهم کرد که با چنین اقدامی نرخ سیمان از نرخ بیش از ۱۰۰ هزار تومان در هر کیسه به حدود ۲۵ هزار تومان کاهش یافت.

همچنین اسدالله کشاورز، معاون سابق امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت (۹ شهریور ماه) در ابلاغیه‌ای به روسای سازمان صنعت و معدن و تجارت در استان‌ها اعلام کرد که هر گونه خرید و عرضه سیمان خارج از بورس کالا ممنوع بوده و کلیه واحدهای تولیدکننده سیمانی که تاکنون در بورس پذیرش نشده‌اند باید ظرف دو هفته در بورس پذیرش و اقدام به عرضه محصول کنند؛ براساس این ابلاغیه کلیه مصرف‌کنندگان سیمان سراسر کشور نیز باید ظرف دو هفته اقدام به اخذ کد بورسی کنند.

در ادامه پیگیری‌های صورت گرفته از سوی معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت، «سیدرضا فاطمی امین»، وزیر صنعت، معدن و تجارت در روز ۱۴ شهریور اعلام کرد: کل محصول سیمان برای عرضه صحیح و جلوگیری از افزایش کاذب نرخ باید وارد بورس شود، مصالح فروشان بزرگ نیز باید در بورس خرید کنند و در سامانه افق، فاکتور بزنند.

▣ زمزمه‌های خروج فولاد از قیمت‌گذاری دستوری

در ادامه فعالیت‌های دولت سیزدهم برای حذف قیمت‌گذاری دستوری، هنوز مدت زیادی از تحقق وعده‌های داده شده در خصوص خروج سیمان از قیمت‌گذاری نگذشته بود که دولت و مسئولان حاضر در وزارت صمت در گام دوم و در اقدامی تازه تصمیم به ورود کامل زنجیره تولید فولاد به بورس کالا گرفتند و سیدرضا فاطمی امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد که دولت با بهره‌گیری از ۲۵ ابزار معاملاتی بورس کالا درصدد است تا کل زنجیره تولید کالاهای پایه را در بورس کالا عرضه و زمینه شفافیت و حذف سهمیه بندی را در مبادلات کالایی کشور مهیا کند.

در همین زمینه سیف‌الله امیری، مدیرکل دفتر صنایع معدنی وزارت صمت اعلام کرد با دستورالعملی که ارائه‌شده تقریباً همه شیوه‌نامه‌های قبلی کنار می‌رود و قرار است کالاها و محصولات زنجیره فولاد در بورس کالا عرضه شوند و دولت و وزارتخانه نیز در قیمت‌گذاری هیچ مداخله‌ای نخواهند داشت.

▣ پذیرش نخستین خودرو برای عرضه در بورس کالا

در ادامه چنین اقداماتی در روزهای پایانی سال ۱۴۰۰ بود که مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در پاسخ به سوال خبرنگار ایرنا در زمینه آخرین اقدامات اقدامات صورت گرفته برای ورود خودرو به بورس کالا از درخواست جدی یکی از خودروسازان برای ورود خودرو به بورس کالا خبر داد که به دنبال این خبر، چندی پیش شاهد پذیرش خودروی شاهین در بورس کالا بودیم.

مجید عشقی به ایرنا گفته بود: یکی از خودروسازان درخواست جدی خود را برای عرضه خودرو در بورس کالا ارائه کرده و این موضوع در هیأت پذیرش بررسی خواهد شد و اگر شرایط لازم را داشته باشد عرضه خودرو در بورس کالا و در سال ۱۴۰۱ انجام می‌شود.

وی با بیان اینکه امید است عرضه خودرو در بورس کالا در سال آینده اجرایی شود، گفت: تاکید سازمان بورس این است سهام شرکت‌هایی که در بازار سهام معامله می‌شود، محصولاتشان نیز در بورس کالا عرضه و به صورت شفاف فروخته شود.

بر این اساس و با اطلاعیه مدیریت پذیرش و بازاریابی بورس کالای ایران، خودرو شاهین تولید خودروسازی سایپا پس از بررسی مدارک و مستندات در یکصد و چهلمین جلسه هیات پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در تاریخ ۲۴ اسفند ماه در بازار اصلی پذیرش شد.

▣ تداوم تلاش دولت برای حذف قیمت‌گذاری دستوری

این اقدام دولت سیزدهم توانست چنین گمانه زنی‌هایی را در بین فعالان بازار ایجاد کند که تلاش دولت برای حذف قیمت‌گذاری دستوری محدود به محصولاتی مانند سیمان، فولاد و خودرو نیست و می‌توان به مرور و در روزهای نه چندان دور شاهد حذف کلی قیمت‌گذاری دستوری از اقتصاد کشور باشیم که در دولت‌های قبل، اجرای چنین سیاستی فقط در حد حرف بوده و همیشه از اجرای نهایی این اقدام در اقتصاد کشور شانه خالی کردند.

تصمیمات سطحی در دولت و مجلس، آفت بازار سرمایه

یک عضو کمیسیون برنامه و بودجه گفت: با تفکرات و تصمیم‌های سطحی نمی‌توان بازار سرمایه را ترمیم کرد زیرا بازار سرمایه تنها اندوخته‌های مردم نیست بلکه جایگاه بازار سرمایه در نظام اقتصادی هر کشوری فراتر از این تصورات ابتدایی است. بازار باید با تصمیمات درست جان بگیرد.

جبار کوچکی نژاد با بیان اینکه برای رونق بخشی به بازار سرمایه و هدایت نقدینگی و سرمایه‌ها برای آن باید شرایط اقتصادی حاکم در کشور به سمت ثبات و رشد لازم برود، به سناگفت: پیش‌بینی برای بازار سرمایه در سال ۱۴۰۱ بسیار سخت است زیرا برخی اقدامات و برنامه‌ها با توجه به شرایط ناپایدار سیاسی و اقتصادی قابل تحقق نیست. وی با اعلام اینکه هنوز نتیجه مذاکرات وین مشخص نیست و اینکه تا خردادماه چه اتفاقی در زمینه مذاکرات خواهد افتاد، افزود: با تغییر در برخی قوانین مجلس و سازماندهی برخی کارها تا خرداد ماه، می‌توان شرایط اقتصادی را به نفع بازار سرمایه پیش برد اما فراموش نشود که شرایط بسیار سخت است اما دولت سیزدهم قول داده از عزت مردم ایران دفاع کند. وی در ادامه عنوان کرد: امروزه اقتصاد هر کشوری به دنیا وصل است و نمی‌توان این حلقه‌ها را قطع کرد در نتیجه نمی‌توان به مذاکرات وین و نتایج مثبت آن بی‌تفاوت بود. نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: خوشبختانه کشور از نظر سیاسی و نظامی دارای بنیه‌ای قوی است اما نباید اجازه دارد اقتصاد کشور دچار تلاطم شده و بازار سرمایه را هم تحت تاثیر خود قرار دهد. وی با بیان اینکه حرکت بازار سرمایه برای سال ۱۴۰۱ قابل پیش‌بینی نیست، گفت: به طور حتم با توجه به تحولات اقتصادی کشور و پایداری بیشتر بودجه کشور، شاهد رونق آن خواهیم بود.

کوچکی‌نژاد درباره حذف ارز ترجیحی تصریح کرد: حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی شاید تلاطمی را در حوزه تورم و جهش قیمت‌ها ایجاد کند و بازار سرمایه را تحت تاثیر قرار دهد اما به طور کلی، مزایایی را هم می‌تواند برای بازار به همراه داشته باشد.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه خاطر نشان کرد: دولت در تلاش است بازار سرمایه را به سمت و سوی ثبات پیش ببرد زیرا وجود کسری بودجه به عنوان یک موج وحشتناک و تورم شدید در کشور، بازار را بی‌ثبات‌تر می‌کند.

این نماینده مجلس تاکید کرد: با تفکرات و تصمیم‌های سطحی نمی‌توان بازار سرمایه را ترمیم کرد زیرا بازار سرمایه تنها اندوخته‌های مردم نیست بلکه فراتر از این است و باید جان بگیرد.

وی افزود: نوسان باید از بازار سرمایه دور شود زیرا بازار به شرایط اقتصادی کشور بستگی دارد و بی‌ثباتی سمی مهلک برای آن محسوب می‌شود.

بازار سرمایه؛ اولویت دوم اقتصادی دولت

یک کارشناس بازار سرمایه با تاکید بر اینکه دولت سیزدهم در ماه‌های اخیر، بازار سرمایه را به عنوان اولویت دوم اقتصادی خود قرار داده است، افزود: دولت پس از مهار تورم، اقدامات حمایتی خوب و موثری از بورس داشته است که شاخص‌ترین آنها مصوبات ۱۰ بندی بود.

به گزارش ایرنا، نیما میرزایی به اخذ مالیات از سپرده‌های بانکی حقوقی‌ها و تاثیر آن بر روند معاملات بازار سرمایه اشاره کرد و افزود: به صورت سنتی بازارهای سفته بازانه سکه، دلار و حتی سپرده‌های بدون ریسک در ایران از تورهای مالیاتی دور بوده‌اند و سوداگران اقدام به تزریق بخش قابل توجهی از نقدینگی خود در این بازارها می‌کنند.

وی اظهارکرد: حتی بازارهای مصرفی خودرو و ساختمان نیز طی رفتارهای دسته جمعی غیرسازنده به مقصد پول‌های سرگردان با هدف سفته بازی کم ریسک اضافه شدند. میرزایی با بیان اینکه دولت سیزدهم اقدامات حمایتی خوب و موثری از بورس در دستور کار خود قرار داد، خاطرنشان کرد: از میان همه ابزارها، وضع مالیات بازدارنده بر این بازارها می‌تواند به عنوان بهترین کمک به بورس یا به تعبیر بهتر کمک به تولید، کنترل بازارهای غیرمولد یا بخش سفته بازانه آنها تلقی شود. این کارشناس بازار سرمایه گفت: این موضوع باید مورد توجه باشد که مهم‌تر از پهن کردن تور مالیات برای آنها، میزان مالیات در نظر گرفته شده برای هر بخش باعث می‌شود تا جذابیت بازارهای مورد اشاره برای جذب نقدینگی غیرمصرفی به کمترین میزان برسند. وی اظهارکرد: در کنار این موضوع کاهش نرخ بهره بدون ریسک نیز منابع زیادی را می‌توانند آزاد کند که در صورت کنترل بازارهای موازی، بخش قابل توجه آن به دلیل جنس سرمایه‌گذاران آن به سمت بورس و تولید حرکت خواهد کرد. میرزایی ادامه‌داد: ثبات اهرم‌های اقتصادی به‌خصوص نرخ‌های ارز، بهره و سوخت و چشم‌انداز مشخص آنها در سال‌های پیش رو، به عنوان بهترین سیگنال حمایتی بلندمدت از بازار محسوب می‌شود. این کارشناس بازار سرمایه به اقدام سازمان امور مالیاتی در زمینه معافیت مالیات سود سپرده‌های بانکی صندوق‌های سرمایه‌گذاری اشاره کرد و گفت: این مصوبه یکی از بزرگترین اقدامات حمایتی و تکمیلی دولت در کنار بسته حمایتی مصوب شده در زمستان بود. وی خاطرنشان‌کرد: براساس پیش‌بینی‌های انجام شده، به نظر می‌رسد که صندوق‌های سرمایه‌گذاری نه تنها با خروج سنگین نقدینگی از محل تصمیمات اخیر رو به رو نباشند بلکه خود محل جذب سرمایه‌های حقوقی خارج شده از بانک‌ها باشد. میرزایی اظهارکرد: با توجه به حجم بالای نقدینگی حفظ و اضافه شده به این صندوق‌ها و سرمایه‌گذاری درصدی از صندوق‌های درآمد ثابت در سهام، به‌طور طبیعی سهام حاضر در صندوق‌ها نیز با استقبال مضاعفی رو به رو خواهند شد. وی گفت: تعیین سقف نرخ گاز صنایع و کاهش مالیات از جمله اقداماتی بود که دولت سیزدهم در حمایت از بورس در دستور کار خود قرار داد و توانست نمره قابل قبولی را در این زمینه کسب کند که اکنون اثر این اقدامات را در تابلو معاملات بورس شاهد هستیم.